

DOCUMENTACIÓ

CENTRE DE DOCUMENTACIÓ JUVENIL

Dossier Temàtic:

Joves i voluntariat

Abril 2019

Elaborat pel

**CENTRE DE
DOCUMENTACIÓ
JUVENIL**

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies**

Dossier temàtic:
joves i voluntariat

Aquest dossier temàtic és una selecció de la documentació disponible al Centre de Documentació Juvenil, a la Xarxa de Biblioteques Especialitzades de la Generalitat, al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya, a la xarxa de biblioteques públiques i de recursos disponibles a la xarxa sobre aquest tema. Per ampliar informació sobre els nostres documents podeu consultar el catàleg del Centre de Documentació Juvenil a la següent adreça:

http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/joventut/cdjcataleg

o bé posar-vos en contacte amb nosaltres:

Centre de Documentació Juvenil

C. Calàbria, 147
08015 Barcelona
Tel. 93 483 84 17

Horari de matins: de dilluns a divendres, de 8.30 a 14.30h.

http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/joventut/cdjcataleg

cdj.tsf@gencat.cat

El Centre de Documentació Juvenil disposa d'una **Base de dades de premsa** que recull les notícies publicades de temàtica relativa a Joventut, mitjançant la qual, us podem elaborar un recull de premsa temàtic d'un període de tres mesos.

Sistema de préstec:

Es poden deixar en préstec un màxim de 6 documents (llibres, DVD i/o CD) de la biblioteca per un període de 15 dies prorrogable.

Les revistes estan excloses de préstec i les podeu consultar en el Centre de Documentació Juvenil.

Sumari(total: 316 referències)

Pàgina

1. Conceptes bàsics sobre joves i voluntariat	4
2. Informacions i ofertes de voluntariat juvenil (39 referències)	9
2.1. Catalunya..... (20 referències).....	9
2.1.1. <i>Voluntariat en general</i> (10 referències).....	9
2.1.2. <i>Voluntariat internacional</i> (10 referències).....	11
2.2. Estat espanyol..... (8 referències).....	13
2.3. Europa..... (3 referències).....	15
2.4. Resta del món..... (8 referències).....	16
3. Bibliografies sobre voluntariat (11 referències) ..	17
4. Manuals i guies sobre voluntariat (49 referències) ..	19
4.1. Aspectes generals del voluntariat..... (10 referències).....	19
4.2. Gestió del voluntariat..... (8 referències).....	21
4.3. Formació i pedagogia..... (10 referències).....	23
4.4. Atenció socio sanitària..... (6 referències).....	25
4.5. Voluntariat cultural..... (5 referències).....	26
4.6. Voluntariat internacional..... (6 referències).....	27
4.7. Altres àmbits temàtics (ambientalisme, gènere, ocupació)..... (4 referències).....	28
5. Normativa i polítiques del voluntariat (45 referències) ..	29
5.1. Catalunya..... (7 referències).....	29
5.2. Estat espanyol..... (15 referències).....	32
5.2.1. <i>Àmbit territorial general</i> (9 referències).....	32
5.2.2. <i>Àmbit territorial autonòmic</i> (6 referències).....	35
5.3. Europa..... (18 referències).....	36
5.4. Resta del món..... (5 referències).....	39

6. Informes i estudis sobre voluntariat	(100 referències) .. 41
6.1. Catalunya.....	(20 referències) .. 41
6.1.1. <i>Informes i dades</i>	(3 referències) .. 41
6.1.2. <i>Estudis d'àmbit general</i>	(8 referències) .. 42
6.1.3. <i>Estudis d'àmbits específics</i>	(9 referències) .. 44
6.2. Estat espanyol.....	(43 referències) .. 46
6.2.1. <i>Informes i dades</i>	(14 referències) .. 46
6.2.2. <i>Estudis d'àmbit general</i>	(18 referències) .. 50
6.2.3. <i>Estudis d'àmbits específics</i>	(11 referències) .. 55
6.3. Europa.....	(14 referències) .. 58
6.3.1. <i>Informes i dades</i>	(2 referències) .. 58
6.3.2. <i>Estudis d'àmbit general</i>	(8 referències) .. 59
6.3.3. <i>Estudis d'àmbits específics</i>	(4 referències) .. 61
6.4. Resta del món.....	(23 referències) .. 63
6.4.1. <i>Informes i dades</i>	(3 referències) .. 63
6.4.2. <i>Estudis d'àmbit general</i>	(11 referències) .. 64
6.4.3. <i>Estudis d'àmbits específics</i>	(9 referències) .. 67
7. Revistes i butlletins	(13 referències) .. 69
7.1. Catalunya.....	(3 referències) .. 69
7.2. Estat espanyol.....	(4 referències) .. 70
7.3. Resta del món.....	(6 referències) .. 71
8. Audiovisuals	(11 referències) .. 72
9. Narrativa i còmics	(13 referències) .. 74
9.1. Narrativa.....	(7 referències) .. 74
9.2. Còmics.....	(6 referències) .. 76
10. Entitats i llocs web	(35 referències) .. 78
10.1. Catalunya.....	(18 referències) .. 78
10.2. Estat espanyol.....	(7 referències) .. 81
10.3. Europa.....	(4 referències) .. 82
10.4. Resta del món.....	(6 referències) .. 83

Localització dels documents a les biblioteques

BEG: Biblioteques Especialitzades de la Generalitat de Catalunya

CCUC: Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya

BP: Biblioteques públiques

- Aladí (catàleg de la Xarxa de Biblioteques Municipals de Barcelona)

- Argus (catàleg de les biblioteques públiques de Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre)

1. Conceptes bàsics sobre joves i voluntariat

Font: CASANOVAS I BERDAGUER, JORDI. [Política de joventut: glossari de termes](#) [en línia i text imprès].

Girona: Documenta Universitaria, 2009. 622 pàgines. (Col·lecció: *Documenta ACPJ*; 1).

<<https://joventut.info/wp-content/uploads/2016/02/Pol%C3%ADtica-de-Joventut.-Glossari-de-Termes.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: [BEG \(Centre de Documentació Juvenil, DIXIT-Girona\)](#); [CCUC](#); [BP \(Aladí\)](#), [BP \(Argus\)](#)

Camps de treball

Modalitat d'activitat de vacances adreçada a joves que es caracteritza per tenir com objectiu la realització d'un treball per la comunitat. L'allotjament pot ser en tendes o bé en cases o albergs. La tipologia de camps està en funció de: a/ La seva durada, i b/ De la seva temàtica. La majoria de camps són internacionals, amb joves d'altres països.

[Pàgina 117]

Cooperació internacional juvenil

El terme té dues accepcions: 1/ Fa referència al treball internacional que realitza el moviment associatiu juvenil i els seus organismes de cooperació, representació i participació (Fòrum Europeu de la Joventut, organismes internacionals d'escoltisme, organitzacions polítiques juvenils, confessionals, continentals...), i 2/ El treball internacional que fa el moviment associatiu juvenil en els projectes de desenvolupament, ajuda humanitària, i solidaritat en les diverses vessants: sensibilització, formació, realització de projectes...

[Pàgina 196]

Cooperació per al desenvolupament

El terme designa el conjunt d'actuacions, realitzades per actors públics i privats, entre països de diferent nivell de renda amb el propòsit de promoure el progrés econòmic i social dels països en vies de desenvolupament (de la perifèria o del Sud) de manera que sigui més equilibrat en relació amb els desenvolupats (del Nord o del centre). El sistema de la cooperació al desenvolupament està constituït per actors de diversa índole i funcions, coexistint organitzacions públiques i privades, generalistes i especialitzades, i amb diferents ideologies, formes i estratègies d'actuació (institucions internacionals, governs, administracions autonòmiques i locals, universitats, ONGD, sindicats, organitzacions de base...). A Catalunya, el govern de la Generalitat, els ajuntaments i diputacions així com moltes de les associacions i federacions del moviment associatiu juvenil disposen de programes de cooperació i ajuda al desenvolupament.

[Pàgina 196]

ONG (Organitzacions No Governamentals)

Associació voluntària no lucrativa, independent de l'estat i dedicada a tasques amb fi nalitats solidàries. L'acció de les ONG es dirigeix a afavorir l'accés a drets o béns bàsics a individus o col·lectius (inclou l'assistència immediata en matèria de salut, alimentació, habitatge, escolarització, etc.) de països en desenvolupament. A fi nals del segle XX s'ha produït una proliferació d'Ong's. S'ha interpretat com una resposta al liberalisme econòmic hegemònic, el qual ha estat percebut com una amenaça a l'estat de benestar d'Europa occidental, així com també a l'acceleració de la globalització i a la crisi de l'esquerra. A Catalunya, les Ong's reconegudes s'agrupen a la Federació d'ONG's de Catalunya, que manté convenis de col·laboració amb les administracions públiques nacional i locals.

[Pàgina 405]

ONL (Organitzacions No Lucratives)

Entitats les finalitats de les quals no tenen afany de lucre. Són associacions constituïdes per prestar un servei que millori o mantingui la qualitat de vida de la societat de la qual formen part. Estan formades per un grup de persones que aporta treball voluntari i que no es dedica al lucre personal de cap dels seus membres / socis / fundadors. No té caràcter governamental. Sense afany de lucre vol dir que en el cas que les activitats de l'associació generin beneficis, aquests no es poden repartir entre els associats, sinó que s'han d'invertir en nous projectes o en infraestructura de l'organització. Per definició, les associacions són entitats sense afany de lucre.

[Pàgina 406]

Programa Joves Cooperants

És una iniciativa [període 2008-2010] de la Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya, en col·laboració amb l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament del Departament de Governació i Administracions Públiques i el Servei d'Ocupació de Catalunya del Departament de Treball i Indústria. Els seus objectius són: 1/ Oferir als joves i les joves participants la possibilitat d'adquirir habilitats i coneixements en el sector de la cooperació al desenvolupament; 2/ Promocionar la fi gura del i la cooperant (com a perfi l professional, filó d'ocupació...); 3/ Donar suport a les ONG de Cooperació per al Desenvolupament.

[Pàgina 500]

Servei Voluntari Europeu per a joves

És una iniciativa de la Comissió Europea (Acció 2, Programa Joventut 2007-11), que ofereix als joves de la UE la possibilitat de dur a terme una activitat de voluntariat en un altre país. S'adreça a joves de 18 a 25 anys. Permet al jove aprofundir en el seu itinerari educatiu, social i formatiu (descobriments de nous horitzons i adaptació a altres cultures). No cal tenir una formació o qualificació específica ni un profund coneixement de l'idioma del país d'acollida, tot i que s'ha de ser capaç de comunicar-s'hi. Es basa en una cooperació entre una entitat d'acollida (corporació local o associació) que desenvolupa el projecte i acull el jove, el jove voluntari i una entitat d'enviament (que ha d'ajudar el jove en la preparació de la seva participació, formació lingüística i gestió de documentació a presentar). Els projectes poden ser de curta durada (entre 3 setmanes i 6 mesos) o de llarga durada (de 6 a 12 mesos). Tipus de projectes: medi ambient, persones discapacitades, patrimoni artístic, joventut, esport, entre d'altres. La UE i les entitats d'acollida financen el 100% del viatge, l'allotjament, la manutenció, les assegurances i una assignació per a despeses diàries.

[Pàgines 552-553]

Tercer sector

El formen el conjunt d'ONG's, ONL's, moviments socials, associacions, voluntariat, i iniciatives privades d'economia social (cooperatives, treball associat, etc.) amb objectius netament socials. Queda definit per exclusió: no és estat (primer sector), ni empresa tradicional amb afany de lucre (segon sector). La creació de xarxes per organitzar i comunicar les seves propostes és una de les seves característiques més importants. Els últims anys s'han multiplicat les iniciatives en aquest camp (Observatori del Tercer Sector, Taula d'Entitats Sector Social...).

[Pàgina 584]

Voluntariat

Terme que designa el fet de col·laborar com a voluntari en un treball social concret. El voluntariat com a fet social pren visibilitat mediàtica i suport polític a partir dels Jocs Olímpics del 1992. El concepte voluntariat ha adquirit, els darrers anys, una accepció restringida per referir-se a un tipus de col·laboració col·lectiva en activitats majoritàriament socioassistencials. Les administracions locals i autonòmica han desenvolupat diverses iniciatives de promoció del voluntariat (Servei Català de Voluntariat, elaboració d'un Pla Nacional del Voluntariat, serveis de formació, cens d'entitats, pàgines web...). Aquesta forma d'entendre el voluntariat és objecte de controvèrsia per part del moviment associatiu juvenil (MAJ) que sempre ha estat un moviment de voluntaris. El MAJ afirma que allò que diferencia el voluntariat de l'associacionisme voluntari és l'organització interna de l'activitat i el poder de decisió que tenen les persones que la realitzen. El voluntari o voluntària no pot decidir pel que fa a la gestió de l'entitat o programa en el marc del qual realitza la seva activitat, ni pot introduir grans canvis en l'activitat, ja que aquesta ve determinada pel programa o l'entitat gestora

[Pàgina 608]

2. Informacions i ofertes de voluntariat juvenil

2.1. Catalunya

2.1.1. Voluntariat en general

BARCELONA. AJUNTAMENT. "[Buscador borsa de voluntariat](#)" [en línia].

A: *Ajuntament de Barcelona. Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. Col·labora amb les entitats de Barcelona.* Barcelona: l'Ajuntament, 2019.

<<http://borsa.voluntaris.cat/acordciutada>> [Consulta: 17 maig 2019]

BARCELONA. AJUNTAMENT. "[Crides de voluntariat: viu el voluntariat a Barcelona en primera persona](#)" [en línia].

A: *Torre Jussana: centre de serveis a les associacions. Què oferim?* Barcelona: l'Ajuntament, 2019.

<<http://tjussana.cat/ofertesvoluntariat.php>> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. GENERALITAT. "[Consulta els punts de voluntariat local de Catalunya](#)" [en línia].

A: *Generalitat de Catalunya. Notícies. General.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2019.

<<https://voluntariat.gencat.cat/consulta-els-punts-de-voluntariat-catalunya>> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. GENERALITAT. [Connecta't al voluntariat](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2019.

<<https://connectat.voluntariat.gencat.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Propostes de voluntariat](#)".

<<https://connectat.voluntariat.gencat.cat/propostes>> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Entitats de voluntariat](#)".

<<https://connectat.voluntariat.gencat.cat/entitats>> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. GENERALITAT. "[Escola d'Estiu del Voluntariat](#)" [en línia].

A: *Generalitat de Catalunya. Voluntariat.* Barcelona. Generalitat de Catalunya, 2019.

<<https://voluntariat.gencat.cat/category/escola-destiu-del-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

CENTRE DE RECURSOS PER A LES ASSOCIACIONS JUVENILS DE BARCELONA. "[Voluntariat](#)" [en línia].

A: *CRAJ: Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils. Cercar.* Barcelona: CRAJ, 2019.

<<http://crajbcn.cat/?s=voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

CONSELL COMARCAL DEL BARCELONÈS. "[Voluntariat aquí](#)" [en línia].

A: *Oficina Jove del Barcelonès. Informació jove. Agenda i convocatòries. Cerca avançada. Tipus d'esdeveniment.* Barcelona: Consell Comarcal del Barcelonès, 2019.

<http://www.barcelonesjove.net/info/agenda?tid=5422&t1=All&t2=All&d1%5Bvalue%5D%5Bdate%5D=&d2%5Bvalue%5D%5Bdate%5D=&hs_form_build_id=hs_form_90032126ecc53ee5e17542285dfb689a> [Consulta: 17 maig 2019]

FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL. [Borsa de voluntariat: voluntariat en un clic: voluntaris.cat](#) [en línia].

Barcelona: Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS), 2019.

<<http://www.voluntariatenuncllic.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Volcat: voluntariat per a tothom](#)".

<<http://www.voluntariatenuncllic.cat/ciudadania>> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Voljove: voluntariat 16-18 anys](#)".

<<http://www.voluntariatenuncllic.cat/joves>> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Volcor: voluntariat d'empreses](#)".

<<http://www.voluntariatenuncllic.cat/empresa>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Fundació Catalunya Voluntària](#) [en línia].

Barcelona: la Fundació, 2019.

<<https://www.catalunyavoluntaria.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

XARXANET. "[Fes voluntariat! Demandes de voluntariat](#)" [en línia].

A: *Xarxanet: notícies i recursos per a les entitats i el voluntariat* [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 2019.

<<http://xarxanet.org/fes-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Voluntariat](#)" [en línia].

<<http://xarxanet.org/etiquetes/general/voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

2.1.2. Voluntariat internacional

BARCELONA. AJUNTAMENT. "[Voluntariat a l'estranger](#)" [en línia].

A: *Ajuntament de Barcelona. Joves. Informació jove. Estadets a l'estranger.* Barcelona: l'Ajuntament, 2019.

<<https://ajuntament.barcelona.cat/joves/ca/canal/voluntariat-lestranger>> [Consulta: 17 maig 2019]

[COCAT: Coordinadora d'Organitzacions de Camps de Treball Internacionals de Catalunya](#) [en línia].

Barcelona: COCAT, 2019.

<<http://www.cocat.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

CONSELL COMARCAL DEL BARCELONÈS. "[Guia jove cooperació i solidaritat](#)" [en línia].

A: *Oficina Jove del Barcelona. Informació jove. Guies joves.* Barcelona: Consell Comarcal del Barcelonès, 2017.

<<http://www.barcelonesjove.net/info/guies-joves/guia-jove-cooperaci%C3%B3-i-solidaritat>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC**

CONSELL COMARCAL DEL BARCELONÈS. "[Voluntariat a l'estranger](#)" [en línia].

A: *Oficina Jove del Barcelonès. Informació jove. Agenda i convocatòries. Cerca avançada. Tipus d'esdeveniment.* Barcelona: Consell Comarcal del Barcelonès, 2019.

<http://www.barcelonesjove.net/info/agenda?tid=5421&t1=All&t2=All&d1%5Bvalue%5D%5Bdate%5D=&d2%5Bvalue%5D%5Bdate%5D=&hs_form_build_id=hs_form_725e62a87359c8d37c02499231ebefd2> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT. "[Participació i solidaritat](#)" [en línia].

A: *Jove.cat. Temes.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2016.

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/participacio_i_solidaritat> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Cos Europeu de Solidaritat](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/participacio_i_solidaritat/cos-europeu-de-solidaritat> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Erasmus+. Projectes amb joves. Intercanvis juvenils \(Línia d'Acció 1\)](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/participacio_i_solidaritat/erasmus/projectes_amb_joves/intercanvis_juvenils> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Erasmus+. Projectes amb joves. El Servei de Voluntariat Europeu \(SVE\) \(Línia d'Acció 1\)](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/participacio_i_solidaritat/erasmus/projectes_amb_joves/servei_voluntari_europeu> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Voluntariat](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/participacio_i_solidaritat/voluntariat> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Campanyes i accions solidàries](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/participacio_i_solidaritat/campanyes_i_accions_solidaries> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Recalls d'entitats](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/participacio_i_solidaritat/recalls_d_entitats> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT. "[Vacances i estades](#)" [en línia].
A: *Jove.cat. Temes*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2016.

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/vacances_i_estades> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Intercanvis](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/vacances_i_estades/intercanvis> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Viatges solidaris](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/vacances_i_estades/viatges_solidaris> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Camps de treball](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/vacances_i_estades/camps_de_treball> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Voluntariat a l'estranger](#)".

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/vacances_i_estades/voluntariat_a_l_estranger> [Consulta: 17 maig 2019]

LAFEDE.CAT. "[Intercom: l'agenda de la justícia global](#)" [en línia].

A: *Lafede.cat: organitzacions per a la justícia global*. Barcelona: Lafede.cat-Federació d'Organitzacions per a la Justícia Global, 2019.

<<http://intercom.lafede.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou: "Activitats"; "Formació"; "Ofertes".

LAFEDE.CAT. [VI Fira d'Entitats de Voluntariat Internacional: fes una volta i torna #canviada](#) [en línia].

Barcelona: Lafede.cat-Federació d'Organitzacions per a la Justícia Global, 2019. 19 pàgines.

<<http://www.lafede.cat/wp-content/uploads/2019/01/DossierTornaCanviada2019.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Servei Civil Internacional de Catalunya: voluntariat internacional](#) [en línia].

Barcelona: Servei Civil Internacional Catalunya (SCI), 2019.

<<https://www.scicat.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

XARXANET. "[Fes voluntariat! Demandes de voluntariat](#)" [en línia].

A: *Xarxanet: notícies i recursos per a les entitats i el voluntariat* [en línia].
Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 2019.

<<http://xarxanet.org/fes-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Voluntariat internacional](#)" [en línia].

<<http://xarxanet.org/etiquetes/general/voluntariat-internacional>> [Consulta: 17 maig 2019]

2.2. Estat espanyol

COORDINADORA DE ORGANIZACIONES DE COOPERACIÓN PARA EL DESARROLLO. "[Voluntariado](#)" [en línia].

A: *Coordinadora de Organizaciones de Cooperación para el Desarrollo. Colabora con una ONGD*. Madrid: Coordinadora de ONGD España, 2019.

<<https://coordinadoraongd.org/voluntariado>> [Consulta: 17 maig 2019]

ESPAÑA. MINISTERIO DE TRABAJO, MIGRACIONES Y SEGURIDAD SOCIAL. "[Cooperar](#)" [en línia].

A: *Movilidad internacional*. Madrid: el Ministerio, 2019.

<http://www.mitramiss.gob.es/movilidadinternacional/es/menu_principal/aunclit/cooperar/index.htm>

[Consulta: 17 maig 2019]

FUNDACIÓN ESPLAI. "[Ofertas de voluntariado](#)" [en línia].

A: *Voluntariado.net: el portal del voluntariado. Foro*. El Prat de Llobregat: Fundación Esplai, 2019.

<<https://voluntariado.net/foros/foro/ofertas-de-voluntariado>> [Consulta: 17 maig 2019]

HAZLOPOSIBLE. "[Voluntariado](#)" [en línia].

A: *Hacesfalta.org: ofertas de voluntariado y empleo para cambiar el mundo*. Madrid: Fundación Hazloposible, 2019.

<<https://www.hacesfalta.org/oportunidades>> [Consulta: 17 maig 2019]

INSTITUT VALÈNCIÀ DE LA JOVENTUT. "[Camps de voluntariat, una experiència que et canvia la vida](#)" [en línia].

València (País Valencià): Generalitat Valenciana, Institut Valencià de la Joventut (IVAJ), 2019.

<http://www.ivaj.gva.es/va/oci-educatiu/-/asset_publisher/pjJel7j7Fii/content/camps-de-voluntariat-una-experiencia-que-et-canvia-la-vida> [Consulta: 17 maig 2019]

INSTITUTO DE LA JUVENTUD (ESPAÑA). "[Campos de voluntariado internacionales 2019](#)" [en línia].

Injuve, Instituto de la Juventud. Participación y voluntariado. Noticia (15.04. 2019) Madrid: Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social, 2019.

<<http://www.injuve.es/participacion-y-voluntariado/noticia/campos-de-voluntariado-internacionales-2019>>

[Consulta: 17 maig 2019]

PAÍS BASC. GOBIERNO. "[Voluntariado, campos de trabajo e intercambios juveniles](#)" [en línia]. Pàgines 297-314.

A: *Destino Europa: guía 2017*. Vitoria-Gasteiz: Gobierno Vasco, Departamento de Empleo y Servicios Sociales, 2017. 374 pàgines.

<http://www.euskadi.eus/contenidos/noticia/europa_gida_zatika_17/es_def/adjuntos/9-boluntario_c.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO DE ESPAÑA. [Voluncloud: tu voluntariado](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España (PVE), 2019.

<<https://voluncloud.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Proyectos destacados](#)" [en línia].

<<https://voluncloud.org/proyectos>> [Consulta: 17 maig 2019]

2.3. Europa

[Guidisto: voyage humanitaire, bénévolat a l'étranger, volontariat a l'étranger](#)
[en línia].

Meylan (França): Adieu-Arche-B Marketing SAS, 2019.

<<https://www.guidisto-volontariat.fr>> [Consulta: 17 maig 2019]

UNIÓ EUROPEA. "[Cuerpo Europeo de Solidaridad](#)" [en línia].

A: *Portal Europeo de la Juventud*. Brussels (Bèlgica): Unión Europea, 2019.

<https://europa.eu/youth/solidarity_es> [Consulta: 17 maig 2019]

UNIÓ EUROPEA. "[Voluntariado](#)" [en línia].

A: *Portal Europeo de la Juventud*. Brussels (Bèlgica): Unión Europea, 2019.

<https://europa.eu/youth/volunteering_es> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Organizaciones](#)".

<https://europa.eu/youth/volunteering/organisations_es> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Proyectos](#)".

<https://europa.eu/youth/volunteering/project_es> [Consulta: 17 maig 2019]

2.4. Resta del món

AIESEC (ASSOCIACIÓ). "[Your experience begins here...](#)" [en línia].

A: AIESEC. *Global Volunteer*. Mont-real (QC, Canadà): AIESEC, 2019.

<<https://aiesec.org/search?type=1>> [Consulta: 17 maig 2019]

ELI ABROAD (ASSOCIACIÓ). [Voluntarios internacionales](#) [en línia].

Denver (CO, Estats Units d'Amèrica): Eli Abroad, 2019.

<<https://www.voluntariosinternacionales.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

HELPX (FIRMA). [Help Exchange: free volunteer work exchange abroad Australia, New Zealand, Canada, Europe](#) [en línia].

[Gran Bretanya]: HelpX, 2019.

<<https://www.helpx.net>> [Consulta: 17 maig 2019]

NACIONS UNIDES. UNITED NATIONS VOLONTEERS. [Cambia el mundo al través del voluntariado en línea: UNV Online Volunteering Service](#) [en línia].

Bonn (Alemanya): United Nations Development Programme (UNDP), United Nations Volunteers (UNV), 2019.

<<https://www.onlinevolunteering.org/es>> [Consulta: 17 maig 2019]

VEN (FIRMA). [Workaway.info: the site for cultural exchange](#) [en línia].

Hong Kong (Xina): Ven LTD, 2019.

<<https://www.workaway.info>> [Consulta: 17 maig 2019]

"[Volunteer Abroad](#)" [en línia].

A: *GoAbroad.com*. [Estats Units d'Amèrica]: GoAbroad.com, 2019.

<<https://www.goabroad.com/volunteer-abroad>> [Consulta: 17 maig 2019]

WORLDPACKERS (FIRMA). [Worldpackers: Work Exchange, Volunteer Abroad, Gap Year](#) [en línia].

Coral Gables (FL, Estats Units d'Amèrica): Worldpackers, 2019.

<<https://www.worldpackers.com>> [Consulta: 17 maig 2019]

WORLD-WIDE OPPORTUNITIES ON ORGANIC FARMS (ASSOCIACIÓ). [WWOOF: Living and Learn on Organic Farms](#) [en línia].

Sidney (NSW, Austràlia): WWOFF International, 2019.

<<http://www.wooffinternational.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

3. Bibliografies sobre voluntariat

ALGUACIL, AITANA. "[Bibliografía voluntariado 2005-2011](#)". Pàgines 289-305.

A: RENES AYALA, VÍCTOR (coordinació). *Voluntariado* [en línia]. Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales, 2011. 305 pàgines. Monogràfic de: *Revista española del tercer sector* (maig-ago. 2011), núm. 18.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N18%20RETS%20Voluntariado.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Bibliografía sobre voluntariado](#) [en línia].

Vitoria-Gasteiz (País Basc): Gobierno Vasco, Departamento de Cultura y Política Lingüística, HABE, 2014. 18 pàgines.

<http://www.habe.euskadi.eus/contenidos/informacion/volunta_recursos/es_material/adjuntos/Bibliograf%C3%ADa_voluntariado_Octubre_2014.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

[Bibliografía sobre voluntariado](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España (PVE), 2015. 54 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/bibliografia-sobre-voluntariado.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

BIBLIOTECA MUNICIPAL DE VILASSAR DE MAR ERNEST LLUCH I MARTÍN. [Algun voluntari?](#) [en línia].

Barcelona: Diputació de Barcelona, Gerència de Serveis de Biblioteques, 2011. (Col·lecció: *Guies de lectura*).

<https://bibliotecavirtual.diba.cat/detall-guia/-/detall/7D2o/GUIA_LECTURA/10934/1935673> [Consulta: 17 maig 2019]

CENTRE DE DOCUMENTACIÓ JUVENIL. [Joves i voluntariat: dossier de premsa](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 2019. 4 volums.

<http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematic/joventut/centre_de_documentacio_juvenil/premsa/dossier_de_premsa> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

I. "[Període: del 25 de juliol de 2018 a l'1 de setembre de 2018](#)". 19 pàgines.

<http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/JOVENTUT_centre_documentacio_juvenil/arxiu_documents/dossiers_premsa/Joves_i_Voluntariat_I.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

II. "[Període: del 6 de setembre de 2018 al 21 d' octubre de 2018](#)". 22 pàgines.

<http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/JOVENTUT_centre_documentacio_juvenil/arxiu_documents/dossiers_premsa/Joves_i_Voluntariat_II.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

III. "[Període: del 23 d'octubre de 2018 al 4 de desembre de 2018](#)". 25 pàgines.,

<http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/JOVENTUT_centre_documentacio_juvenil/arxiu_documents/dossiers_premsa/Joves_i_Voluntariat_III.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

IV. "[Període: del 5 de desembre de 2018 al 30 de gener de 2019](#)". 44 pàgines

<http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/JOVENTUT_centre_documentacio_juvenil/arxiu_documents/dossiers_premsa/Joves_i_Voluntariat_IV.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

DIXIT CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DE SERVEIS SOCIALS. "[Voluntariat](#)" [en línia].
Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar Social i
Família, 2011. (Col·lecció: *Dossiers temàtics*).

<http://dixit.gencat.cat/ca/detalls/Article/20110601_VOLUNTARIAT> [Consulta: 17 maig 2019]

INSTITUT NATIONALE DE LA JEUNESSE ET DE L'ÉDUCATION PUBLIQUE. [Bibliographie sur le volontariat et le bénévolat: références bibliographiques](#) [en línia].

Paris (França): Institut nationale de la jeunesse et de l'éducation publique (INJEP), 2011. 11 pàgines.

<https://www.assoligie.org/base/images/stories/docs/REFERENCES/bibliographie_benevolat_volontariat_avril_2011.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

MALEY, MARY; DENNIS, LAUREN; ECKENRODE, JOHN. "[Volunteer Motivation: bibliography](#)" [en línia]. 2 pàgines.

A: *Cornell University: College of Human Ecology. Bronfenbrenner Center for Translational Research. Systematic Translational Review*. Ithaca (NY, Estats Units d'Amèrica): Cornell University, Bronfenbrenner Center for Translational Research (BCTR), 2015.

<<https://www.bctr.cornell.edu/wp-content/uploads/2015/12/Systemic-Translational-Review-volunteering-bibliography.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO DE ESPAÑA. "[Biblioteca](#)" [en línia].

A: *Plataforma del Voluntariado de España. ¿Qué hacemos?* Madrid: la Plataforma (PVE), 2019.

<<http://plataformavoluntariado.org/biblioteca>> [Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO DE ESPAÑA. [El voluntariado en España: una década de investigación: 2005-2015](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España (PVE), 2016.54 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/el-voluntariado-en-espana-una-decada-de-investigacion-2005-2015.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

XARXANET. "[Biblioteca](#)" [en línia].

A: *Xarxanet: notícies i recursos per a les entitats i el voluntariat* [en línia].
Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i
Famílies, 2019.

<<http://xarxanet.org/biblioteca>> [Consulta: 17 maig 2019]

4. Manuals i guies sobre voluntariat

4.1. Aspectes general del voluntariat

ALBA HERNÁIZ, LARA; CUNS TRABA, XOSÉ; ABELLA SÁNCHEZ, SARA; LLANO ORTIZ, JUAN CARLOS. [*Tercer sector de acción social, movilización social y voluntariado: ¿transformando juntos?*](#) [en línia].

Madrid: Red Europea de Lucha contra la Pobreza y la Exclusión Social (European Anti Poverty Network ES – EAPN): Plataforma del Voluntariado de España (PVE), 2019. 109 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2019/03/transformando-juntos.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

ANDECHA (ASSOCIACIÓ). [*La relación entre las entidades de acción voluntaria \(EAV\) y las administraciones públicas: transformar a través del diálogo*](#) [en línia].

Madrid: Plataforma de Entidades de Voluntariado de la Comunidad de Madrid (FEVOCAM), 2015. 47 pàgines.

<http://www.fevocam.org/sites/default/files/fevocam_eav_admon_documento.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

BÉJAR, HELENA. [*El mal samaritano: el altruismo en tiempos de escepticismo*](#) [text imprès].

Barcelona: Anagrama, 2001. 189 pàgines. (Col·lecció: *Argumentos*; 263).

Localització: CCUC; BP (Aladí), BP (Argus)

CONSELL DE L'ASSOCIACIONISME I EL VOLUNTARIAT DE CATALUNYA. [*Recomanacions per a l'adaptació de les administracions públiques a la llei 25/2015, del voluntariat i de foment de l'associacionisme*](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 2017. 23 pàgines.

<https://voluntariat.gencat.cat/wp-content/uploads/2018/04/recomanacions_llei_administracions.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: BEG (DIXIT-Barcelona); CCUC

FARMACÉUTICOS MUNDI. [*Código ético del voluntariado*](#) [en línia].

Barcelona: Farmacéuticos Mundi, 2015. 16 pàgines.

<<http://www.farmaceticosmundi.org/farmamundi/descargas/pdf/2015/Codigo-Etico-del-Voluntariado-2015.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

GUILLÓ, CLARA. [Buenas prácticas en voluntariado y trabajo en red](#) [en línia].
Madrid: Plataforma Española del Voluntariado, 2012. 86 pàgines.
<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/buenas-practicas-de-voluntariado-y-trabajo-en-red.pdf>>
[Consulta: 17 maig 2019]

MALEY, MARY; DENNIS, LAUREN; ECKENRODE, JOHN. "[Volunteer Motivation](#)" [en línia].
6 pàgines.
A: *Cornell University: College of Human Ecology. Bronfenbrenner Center for Translational Research. Systematic Translational Review*. Ithaca (NY, Estats Units d'Amèrica): Cornell University, Bronfenbrenner Center for Translational Research (BCTR), 2015.
<<https://www.bctr.cornell.edu/wp-content/uploads/2015/12/Systemic-Translational-Review-volunteering.pdf>>
[Consulta: 17 maig 2019]

OXFAM INTERMÓN. [Voluntariado: una red que se teje entre todos](#) [en línia].
Barcelona: Oxfam Intermón, 2015. 14 pàgines.
<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2019/03/voluntariado.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

ROSADO, ITZIAR (coordinació); ARIAS, BEGOÑA; BONI, ALEJANDRA; ORTEGA, MA. LUZ; .
[El voluntariado transforma si sabemos como](#) [en línia].
Madrid: Ongawa Ingeniería para el Desarrollo Humano, 2015. 193 pàgines.
<https://www.ongawa.org/wp-content/uploads/2015/09/ONGAWA_El-voluntariado-transforma1.pdf>
[Consulta: 17 maig 2019]

VOLUNTEER CANADA. [Canadian Code for Volunteer Involvement](#) [en línia].
Ottawa (Canadà): Volunteer Canada, 2017. 14 pàgines.
<<https://volunteer.ca/ccvi>> [Consulta: 17 maig 2019]

4.2. Gestió del voluntariat

BERMEJO GARCÍA, ANTONIO. [Manual de gestión del voluntariado](#) [en línia i text imprès].

Madrid: Médicos del Mundo, 2002. 71 pàgines.

<https://www.solucionesong.org/img/foros/5380ddb80710e/2002_manualdegestion_MDM.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

DENIS BERNARDEAU. "[Professionnalisation des bénévoles: compétences et référentiels](#)" [en línia].

SociologieS. Théories et recherches (13.03.2018). Paris: Association internationale des sociologues de langue française (AISLF).

<<https://journals.openedition.org/sociologies/6758>> [Consulta: 17 maig 2019]

EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE; PATER, KRZYSTOF (ponent). "[Statistical tools for measuring volunteering](#)" [en línia].

A: *EESC: European Economic and Social Committee. Our work. Opinions and information reports*. Opinions. Brussels (Bèlgica): EESC, 2013. 11 pàgines. Títol de la versió en castellà: *Instrumentos estadísticos para evaluar el voluntariado (dictamen de iniciativa): dictamen del Comité Económico y Social Europeo*.

<<https://www.eesc.europa.eu/en/node/53227>> [Consulta: 17 maig 2019]

NACIONS UNIDES. [Objetivos de Desarrollo Sostenible: información y guía para las organizaciones de voluntariado](#) [en línia].

Nueva York (NY, Estats Units d'Amèrica): Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD), 2015. 10 pàgines. Títol original: *Sustainable Development Goals: Information and guidance for volunteer organizations*.

<https://www.unv.org/sites/default/files/UNV%20QA%20on%20SDGs_web_S.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

ORGANITZACIÓ INTERNACIONAL DEL TREBALL. [Manual de mediación del trabajo voluntario](#) [en línia].

Ginebra (Suïssa): Oficina Internacional del Trabajo (OIT), 2011. 116 pàgines. (Col·lecció: *Statistics: Departamento de Estadística*). Títol original: *Manual on the Measurement of Volunteer Work*.

<https://www.ilo.org/global/publications/ilo-bookstore/order-online/books/WCMS_167833/lang--es/index.htm>

[Consulta: 17 maig 2019]

PEDRET, MONTSE (coordinació); EGUIA, ANNA DE (coordinació); MONSALVE, NÚRIA (coordinació). [Voluntariat social: manual de gestió](#) [en línia].
Barcelona: Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS), 2016. 75 pàgines.
<http://voluntaris.cat/wp-content/uploads/Manual_Gestio_Voluntariat_FCVS.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

STUDENTENES OG AKADEMIKERNES INTERNASJONALE HJELPEDONF. "[How to Communicate the World: A Social Media Guide for Volunteers and Travellers](#)" [en línia].
A: *Radi-Aid: Africa for Norway*. Oslo (Noruega): Norwegian Students' and Academics' International Assistance Fund (SAIH), 2017.
Radi-Aid, Barbie Savior
<<https://www.radiaid.com/social-media-guide>> [Consulta: 17 maig 2019]

VIDAL, PAU (direcció); VALLS, NÚRIA (direcció); VILLA, ANA (direcció). [Manual de gestió del voluntariat](#) [en línia i text imprès].
Barcelona: Obra Social Fundació "la Caixa", 2011. 161 pàgines + 1 disc òptic (CD-ROM).
<<https://www.observatoritercersector.org/es-es/Publicaciones/Listado/ArticleId/57>> [Consulta: 17 maig 2019]
Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil; Dixit-Barcelona; Dixit-Girona; Dixit-Vic); CCUC; BP (Aladí)**
També disponible en castellà:
- VIDAL, PAU (direcció); VALLS, NÚRIA (direcció); VILLA, ANA (direcció). [Manual de gestión del voluntariado](#) [en línia i text imprès].
Barcelona: Obra Social Fundación "la Caixa", 2011. 161 pàgines + 1 disc òptic (CD-ROM).
<<https://www.observatoritercersector.org/es-es/Publicaciones/Listado/ArticleId/96>> [Consulta: 17 maig 2019]
Localització: **CCUC**

4.3. Formació i pedagogia

ANDECHA (ASSOCIACIÓ). [Guía de sensibilización en valores del voluntariado en el ámbito educativo](#) [en línia].

Madrid: Plataforma de Entidades de Voluntariado de la Comunidad de Madrid (FEVOCAM), 2016. 44 pàgines.

<http://www.fevocam.org/sites/default/files/guia_valores_voluntariado_fevocam_2016.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

GRUP DE TREBALL PER A L'ELABORACIÓ DEL MANUAL DEL CIV. [Manual del curs d'iniciació al voluntariat](#) [en línia i text imprès]. Edició revisada.

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar Social i Família, 2014. 101 pàgines.

<http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/01departament/08publicacions/ambits_tematic/voluntariat/04manualciv_ed_revisada/manual_civ_2012.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Dixit-Barcelona); CCUC**

[Guia didáctica: recorridos por el voluntariado](#) [en línia].

Madrid: Plataforma de Entidades de Voluntariado de la Comunidad de Madrid (FEVOCAM), 2011. 76 pàgines.

<http://www.fevocam.org/sites/default/files/Guia%20de%20apoyo%20al%20profesorado_0.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

MÍNGUEZ COVACHO, AMPARO; JIMÉNEZ DE MIGUEL, BELÉN; POLO GAITÁN, GRACIA MA. ESCORIHUELA LAHOZ, SILVIA R. [Formación básica: voluntariado San Juan de Dios: cuaderno de formación básica](#) [en línia].

Madrid: Fundación Juan Ciudad, 2017. 65 pàgines. (Col·lecció: *Cuadernos formativos*).

<https://solidaritat.santjoandedeu.org/sites/default/files/voluntariado_formacion_basica.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO DE ESPAÑA. [Educando en voluntariado: actividades para educación infantil, primaria y secundaria](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España (PVE), 2013. 36 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/educando-en-voluntariado-actividades-para-educacion-infantil-primaria-y-secundaria.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO DE ESPAÑA. [Guía: 'quiero hacer voluntariado'](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España (PVE), 2019. 19 pàgines.

<<https://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2019/01/quiero-hacer-voluntariado-web-h.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

PRATS GARCÍA, ESTHER (coordinació); MUNTANÉ IZQUIERDO, DANIEL (coordinació); GUARDIOLA SALINAS, JOSEP (coordinació); POZOS PÉREZ, KATIA V. (coordinació). [Mirades: veure i viure el voluntariat: guia didàctica](#) [en línia i text imprès].

Barcelona: Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS), 2015. 2a edició. 76 pàgines.

<http://voluntaris.cat/wp-content/uploads/guia_mirades_alumnes.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

Inclou:

- "Guia del professorat". 27 pàgines.

<https://issuu.com/kabua/docs/gu__a_did__ctica_mirades_professora> [Consulta: 17 maig 2019]

SABADELL. AJUNTAMENT. [Voluntariat](#) [en línia].

Sabadell: Ajuntament de Sabadell, Sabadell Atenció Jove (SAJ), 2010. 16 pàgines. (Col·lecció: *Apunts sobre...*; 16).

<https://issuu.com/sbddretscivils/docs/1007_voluntariat_fr> [Consulta: 17 maig 2019]

SUSO, ALICIA; ZUBERO, IMANOL. [Seminario técnico: Voluntariado y participación social: delimitación conceptual: conclusiones](#) [en línia].

Bilbao (País Basc): Gobierno Vasco, Departamento de Empleo y Políticas Sociales, Consejo Vasco del Voluntariado, 2014. 27 pàgines.

<<http://www.bolunta.org/docs/publicaciones/seminario-voluntariado-participacion-social-delimitacion-conceptual.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

VELASCO VÁZQUEZ, KOLDOBIKE (coordinació); BENÍTEZ RAMÍREZ, MARÍA DEL CARMEN; SOSA MARRERO, ANTONIO. [Voluntariado e intervención social](#) [text imprès].

Las Palmas de Gran Canaria (Canàries): Universidad de las Palmas de Gran Canaria, Vicerrectorado del Profesorado y Planificación Académica, 2016. 114 pàgines. (Col·lecció: *Manuales universitarios de teleformación. Grado en trabajo social*; 26).

Localització: BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC

4.4. Atenció socio sanitària

ARANGUREN GONZALO, LUIS A. (coordinació). *Guia de voluntariat en cures paliatives: programa per a l'atenció integral a persones amb malalties avançades* [text imprès].

Barcelona: Obra Social "la Caixa", 2012. 131 pàgines.

Localització: BEG (Dixit-Barcelona; Dixit-Girona; Dixit-Vic); CCUC

BENÍTEZ GILES, YOLANDA (coordinació). *Voluntariado en cuidados paliativos* [en línia]. Madrid: Sociedad Española de Cuidados Paliativos (SECPAL), 2018. 150 pàgines. (Col·lecció: *Monografías SECPAL*).

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/12/voluntariado-en-cuidados-paliativos.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. DEPARTAMENT DE SALUT. *Carta del voluntariat en l'àmbit de la salut: hospitals i centres socio sanitàris* [en línia i text imprès].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Salut, 2010. 37 pàgines.

<<http://xarxanet.org/biblioteca/carta-del-voluntariat-en-l-ambit-de-la-salut-hospitals-i-centres-socio-sanitaris>>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

GERMANS DE SANT JOAN DE DÉU. *El voluntariado en la pastoral de la salud* [en línia]. Sant Boi de Llobregat: Orden Hospitalaria de San Juan de Dios, Provincia Aragón-San Rafael, 2019. 102 pàgines. Monogràfic de: *Labor hospitalaria: humanización pastoral y ética de la salud* (gen.-abr. 2019), núm. 323 (1/2019).

<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2019/03/labor-hospitalaria_2019-1_323.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

MOLINA, M. CRUZ; PASTOR VICENTE, CRESCENCIA; VIOLANT, VERÓNICA. *Guia d'estratègies ludicocreatives per al voluntariat de Cibercaixa Hospitalària* [text imprès].

Barcelona: Obra Social, Fundació La Caixa, 2009. 114 pàgines.

Localització: CCUC

També disponible en castellà:

- MOLINA, M. CRUZ; PASTOR VICENTE, CRESCENCIA; VIOLANT, VERÓNICA. *Guia de estrategias lúdico-creativas para el voluntariado de Cibercaixa Hospitalaria* [text imprès].

Barcelona: Obra Social, Fundación La Caixa, 2009. 114 pàgines.

Localització: CCUC

VARDER I CASAS, ANNA. *El voluntariat en l'àmbit hospitalari i socio sanitari* [en línia]. 3a edició.

Barcelona: Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS), 2010. 151 pàgines.

<<http://voluntaris.cat/wp-content/uploads/Guia-2010.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

4.5. Voluntariat cultural

CANADA COMICS OPEN LIBRARY. [The Canada Comics Open Library Volunteer Handbook](#) [en línia].

A: *The Canada Comics Open Library (CCOL)*. Toronto (ON, Canadà): CCOP, 2019. 11 pàgines.

<<https://www.canadacomicsol.org/wp-content/uploads/2019/03/The-Canada-Comics-Open-Library-Volunteer-Handbook.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. DEPARTAMENT DE TREBALL, AFERS SOCIALS I FAMÍLIES. [Recomanacions per biblioteques](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, Servei de Promoció de l'Associacionisme i el Voluntariat, 2018. 9 pàgines. (Col·lecció: *Eines de voluntariat*; 1).

<https://voluntariat.gencat.cat/wp-content/uploads/2018/04/voluntariat_recomanacions_biblioteques-versio-nova.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (DIXIT-Barcelona); CCUC**

FREIXA, PALMIRA; PONSATÍ, LÍDIA; TARRIDAS, NÚRIA. [Voluntariat per la llengua \(#VxL\): molt més que un programa de foment de l'ús oral del català](#) [en línia i text imprès].

Llengua nacional (3r trimestre 2016), núm. 96, pàgines 23-25. Barcelona: Associació Llengua Nacional.

<https://llenguanacional.cat/pdf/LN_96.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Política Lingüística); CCUC**

PALOU SANGRÀ, JULI; CERDA TOLEDO, MARIBEL DE LA; BADIA CANTARERO, MÒNICA; QUERALT CATÀ, ENRIC; RAMONEDA RIMBAU, AMÀLIA. [Tu també pots fer molt per la lectura: materials per al voluntariat](#) [text imprès]. 2a edició.

Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2015. 119 pàgines. (Col·lecció: *LECXIT: lectura per a l'èxit educatiu; Materials de projectes*; 36). Reimpressió: 2016.

<<https://www.fbofill.cat/publicacions/tu-tambe-pots-fer-molt-la-lectura-0>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **CCUC; BP (Aladí), BP (Argus)**

ROMERO I GELPÍ, IMMA. "Parlem de voluntariat cultural?" [text imprès].

Canemàs: revista de pensament associatiu (estiu-tardor 2013), núm. 3, p. 87-101. Barcelona: Ens de Comunicació Associativa.

Localització: **BEG (Cultura), BEG (Cultura; Cultura Popular); CCUC, CCUC; BP (Aladí)**

4.6. Voluntariat internacional

ALBOAN (ASSOCIACIÓ). [La experiencia de voluntariado internacional: fases y protagonistas](#) [en línia].

Bilbao (País Basc): ALBOAN, 2011. 53 pàgines. (Col·lecció: *Materiales educativos*; 24).

<<http://ibdigital.uib.es/greenstone/collect/cd2/index/assoc/volun000/2.dir/volun0002.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

CARRILLO, MIQUEL. [Les raons de la cooperació: guia per a la defensa de la cooperació al desenvolupament des dels municipis](#) [en línia].

Barcelona: Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, 2015. 18 pàgines.

<<https://www.cambrils.cat/ca/serveis/cooperacio-i-solidaritat/les-raons-de-la-cooperacio-1/view>>

[Consulta: 17 maig 2019]

També disponible en castellà:

- CARRILLO, MIQUEL. [Las razones de la cooperación: guía para la defensa de la cooperación al desarrollo desde los municipios](#) [en línia].

Barcelona: Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD), 2015. 18 pàgines.

<https://www.gramenet.cat/fileadmin/Files/Ajuntament/cooperacio/docs/Guia_Las_razones_de_la_cooperacion.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. [Volunteer deployment guide](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Union, 2019. 14 pàgines. (Col·lecció: *Civil Protection and Humanitarian Aid*).

<<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0c4ecf3d-59a8-11e9-a8ed-01aa75ed71a1>>

[Consulta: 17 maig 2019]

COORDINADORA DE ONGD DE NAVARRA. [Guía de voluntariado internacional](#) [en línia].

Pamplona (Navarra): Coordinadora de ONGC de Navarra, 2018. 46 pàgines.

Títol original: *Nazioarteko boluntariotzaren eskuliburua*.

<<https://www.congdnabarra.org/manual-del-voluntariado-internacional>> [Consulta: 17 maig 2019]

JIMENO ALMEIDA, JORGE. [Mamá, quiero ser cooperante: las claves para entender la cooperación internacional](#) [text imprès].

Roquetas de Mar (Andalusia): Círculo Rojo, 2012. 141 pàgines. (Col·lecció: *Investigación*).

Localització: CCUC

MÍNGUEZ COVACHO, AMPARO; JIMÉNEZ DE MIGUEL, BELEN; BORREGO ROMERO, ISABEL; MONTSERRAT MONTESDEOCA, JOSÉ MA. [Voluntariado internacional](#) [en línia].

Madrid: Fundación Juan Ciudad, 2016. 61 pàgines. (Col·lecció: *Cuadernos formativos*).

<https://solidaritat.santjoandedeu.org/sites/default/files/voluntariado_cooperacion_internacional.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

4.7. Altres àmbits temàtics (ambientalisme, gènere, ocupació)

ARRIBAS I MUÑOZ, GLÒRIA [i 7 més]. [Fem camí: guia de criteris de qualitat per a projectes de voluntariat ambiental](#) [en línia i text imprès].

Barcelona: Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya (XVAC), 2012. 137 pàgines.

<<http://xarxanet.org/sites/default/files/femcami.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Medi Ambient; PN Alt Pirineu); CCUC; BP (Argus)**

INTERNATIONAL ASSOCIATION FOR VOLUNTEER EFFORT. [Handbook: Youth Volunteering as a Pathway to Employment](#) [en línia].

Washington (DC, Estats Units d'Amèrica): International Association for Volunteer Effort (IAVE), 2016. 4 volums (14, 23, 18, 19 pàgines). Títol de la versió en castellà: *Manual: el voluntariado juvenil como un camino hacia el empleo*.

<<https://www.iave.org/handbook-youth-volunteering-pathway-employment>> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- ["[Introducción](#)"]. 14 pàgines. Títol original: [*Introduction*].

<https://www.iave.org/iavewp/wp-content/uploads/2016/10/Youth-Handbook_Intro_SP_Web.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

- "[Para los jóvenes](#)". 23 pàgines. Títol original: *For Youth*.

<https://www.iave.org/iavewp/wp-content/uploads/2016/10/Youth-Handbook_Youth_SP_Web.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

- "[Para ONG](#)". 18 pàgines. Títol original: *For NGOs*.

<https://www.iave.org/iavewp/wp-content/uploads/2016/10/Youth-Handbook_NGO_SP_Web.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

- "[Para empresas](#)". 19 pàgines. Títol original: *For Corporations*.

<https://www.iave.org/iavewp/wp-content/uploads/2016/10/Youth-Handbook_Corp_SP_Web.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO DE ESPAÑA. [Voluntariado en plan de igualdad](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España, 2018. 34 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/11/voluntariado-en-plan-de-igualdad.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO DE ESPAÑA. [Voluntariado y empleo: preguntas frecuentes](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España (PVE), 2013. 77 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/voluntariado-y-empleo.-preguntas-frecuentes.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

5. Normativa i polítiques del voluntariat

5.1. Catalunya

BASORA ROCA, XAVIER; BARROSO, MARINA; SABATÉ, XAVIER. [Pla estratègic 2018-2021 d'educació i voluntariat ambiental als parcs naturals de Catalunya: informe d'aportacions dels tallers territorials de debat](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Territori i Sostenibilitat, 2017. 50 pàgines.

<<http://xarxanet.org/biblioteca/pla-estrategic-2018-2021-deducacio-i-voluntariat-ambiental-als-parcs-naturals-de>>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Medi Ambient); CCUC**

CATALUNYA. DEPARTAMENT DE TREBALL, AFERS SOCIALS I FAMÍLIES. "[Model català del voluntariat](#)" [en línia].

A: *Xarxanet: notícies i recursos per a les entitats i el voluntariat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 2015.

<<http://xarxanet.org/etiquetes/general/model-catala-del-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. GENERALITAT. "[Llei 25/2015, del 30 de juliol, del voluntariat i de foment de l'associacionisme](#)" [en línia].

Diari oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) (07.08.2015), núm. 6930, 17 pàgines. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

<https://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=700159>

[Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. GENERALITAT. [Pla Nacional de l'Associacionisme i el Voluntariat: Horitzó 2021](#) [en línia].

A: *Generalitat de Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Àmbits d'actuació. Acció comunitària i voluntariat. Voluntariat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2019. 307 pàgines.

<http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/accio_comunitaria_i_voluntariat/voluntariat/pla_nacional_a_sociacionisme_voluntariat> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. GENERALITAT. "[Voluntariat](#)" [en línia].

A: *Generalitat de Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Àmbits d'actuació. Acció comunitària i voluntariat.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2019.

<http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/accio_comunitaria_i_voluntariat/voluntariat>

[Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- "[Pla Nacional de l'Associacionisme i el Voluntariat](#)" [en línia].
<http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/accio_comunitaria_i_voluntariat/voluntariat/pla_nacional_associacionisme_voluntariat> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Consell de l'Associacionisme i el voluntariat de Catalunya \(CAVC\)](#)" [en línia].
<<https://voluntariat.gencat.cat/dgacc/consell-de-lassociacionisme-i-el-voluntariat-de-catalunya>>
[Consulta: 17 maig 2019]
- "[Cens d'entitats de voluntariat](#)" [en línia].
<<https://voluntariat.gencat.cat/entitats/cens-dentitats-de-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Servei de crides de voluntariat per a les entitats: què és Connecta't al voluntariat?](#)" [en línia].
<<https://voluntariat.gencat.cat/entitats/busques-voluntaris-fes-una-crida-de-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Vols fer voluntariat?: fes voluntariat?](#)" [en línia].
<<http://xarxanet.org/fes-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Escola d'Estiu del Voluntariat](#)".
<<https://voluntariat.gencat.cat/category/escola-destiu-del-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Formació](#)" [en línia].
<<https://voluntariat.gencat.cat/category/formacio>> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Serveis d'assessorament a les entitats](#)" [en línia].
<<https://voluntariat.gencat.cat/recursos-i-serveis/serveis-dassessorament-i-acompanyament/serveis-dassessorament>>
[Consulta: 17 maig 2019]
- "[Finançament per a entitats: subvencions per a entitats](#)" [en línia].
<<https://voluntariat.gencat.cat/entitats/subvencions-per-a-entitats>> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Premi Voluntariat](#)" [en línia].
<<https://voluntariat.gencat.cat/entitats/premi-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Dia Internacional del Voluntariat](#)" [en línia].
<http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/accio_comunitaria_i_voluntariat/voluntariat/dia_inter_vol>
[Consulta: 17 maig 2019]
- "[Volunteers For European Employment \(VERSO\)](#)" [en línia].
<http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/accio_comunitaria_i_voluntariat/voluntariat/verso>
[Consulta: 17 maig 2019]
- "[Butlletí A l'Abast: estigues al dia de l'associacionisme i el voluntariat](#)" [en línia].
<<https://voluntariat.gencat.cat/estigues-al-dia-de-lassociacionisme-i-el-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL. "[Llei de voluntariat](#)" [en línia].

A: *Voluntaris.cat: Federació Catalana de Voluntariat Social*. Barcelona: la Federació, 2016.

<<http://voluntaris.cat/lleidevoluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

Publicació relacionada:

- "[La formació i la Llei Catalana del voluntariat i de foment de l'associacionisme](#)" [en línia].

A: *Voluntaris.cat: Federació Catalana de Voluntariat Social*. Barcelona: la Federació, 2016.

<<http://voluntaris.cat/formacio-llei-del-voluntariat-foment-de-lassociacionisme>> [Consulta: 17 maig 2019]

VIÑAS I ARTOLA, MARC. "[La Llei 25/2015, de 30 de juliol, del voluntariat i de foment de l'associacionisme](#)" [en línia].

A: *Activitat parlamentària* (set. 2016), núm. 29, pàgines 143-154. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència, Direcció General de Relacions Institucionals i amb el Parlament.

<<https://www.raco.cat/index.php/ActivitatParlamentaria/article/view/312680>> [Consulta: 17 maig 2019]

5.2. Estat espanyol

5.2.1. Àmbit territorial general

ANGUITA OSUNA, JOSÉ ENRIQUE. "[Análisis del régimen jurídico del voluntariado](#)" [en línia].

Cuadernos de derecho actual (2018), núm. 9, pàgines 271-286. Ourense (Galícia): Xuristas en Acción.

<<http://www.cadernosdederechoactual.es/ojs/index.php/cadernos/article/view/305>> [Consulta: 17 maig 2019]

BALLESTEROS ALARCÓN, VICENTE. "[Spain](#)". Pàgines 376-391 (Chapter 27).

A: RIGMAN, CRISTINA (coordinació) [i 5 més]. *Volunteering Infrastructure in Europe*. Brussels (Bèlgica): European Volunteer Centre (EVC), 2012. 439 pàgines.

<https://issuu.com/european_volunteer_centre/docs/chapter-27---spain> [Consulta: 17 maig 2019]

ESPANYA. [Ley 45/2015, de 14 de octubre, de Voluntariado](#) [en línia].

Boletín oficial del Estado (BOE) (15.10.2015), núm. 247, 20 pàgines. Madrid: Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes e Igualdad: Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado.

<<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-11072>> [Consulta: 17 maig 2019]

Publicacions relacionades:

- [Guía fácil: la Ley del voluntariado en 5 pasos: Ley 45/2015, de 14 de Octubre, de voluntariado, BOE 247 del 15 de Octubre](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España, 2016. 13 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/09/guia-facil-la-ley-del-voluntariado-en-5-pasos-ley-45-2015-de-14-de-octubre-de-voluntariado-boe-247-del-15-de-octubre.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

- [Relación empresa-voluntariado bajo la nueva ley de voluntariado: Ley 45/2015, de 14 de octubre, de Voluntariado, BOE 247 del 15 de Octubre](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España, 2016. 9 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/09/relacion-empresa-voluntariado.-bajo-la-nueva-ley-de-voluntariado.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

- [Voluntariado con menores: requisitos legales para las personas voluntarias: Ley 45/2015, de 14 de octubre, de Voluntariado, BOE 247 del 15 de Octubre](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España, 2016. 9 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/09/voluntariado-con-menores.-requisitos-legales-para-las-personas-voluntarias.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

ESPAÑA. CORTES GENERALES. SENADO. "[Informe de la ponencia de estudio sobre la normativa aplicable a los cooperantes](#)" [en línia].

Boletín oficial del las Cortes Generales. Senado (26.09.2011), IX Legislatura, núm. 120, pàgines 146-159 (IV. Otras actividades parlamentarias. Informes de ponencias de estudio constituidas en el seno de las comisiones). Madrid: Senado de España.

<http://www.senado.es/legis9/publicaciones/pdf/senado/bocg/BOCG_D_09_120_1108.PDF> [Consulta: 17 maig 2019]

ESPAÑA. MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES Y DE COOPERACIÓN. "[Real decreto 519/2006, de 28 de abril, por el que se establece el Estatuto de los cooperantes](#)" [en línia].

Boletín oficial del Estado (BOE) (13.05.2006), núm. 114, pàgines 18492-18497. Madrid: Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes e Igualdad, Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado.

<<https://www.boe.es/eli/es/rd/2006/04/28/519>> [Consulta: 17 maig 2019]

ESPAÑA. MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. "[Estrategia Estatal del Voluntariado 2010-2014: aprobada por Acuerdo del Consejo de Ministros del 23 de diciembre de 2010](#)". 3a edició.

Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, 2014. 56 pàgines. (Col·lecció: *Informes, estudios e investigación*).

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/estrategia-estatal-del-voluntariado-2010-2014.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

Publicacions relacionades:

- ESPAÑA. MINISTERIO DE SANIDAD, CONSUMO Y BIENESTAR SOCIAL. "[Estrategia estatal del voluntariado](#)" [en línia].

A: *Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social. Servicios Sociales, familias, infancia, programas sociales, ONG, voluntariado. ONG y voluntariado*. Madrid: el Ministerio, 2014.

<<https://www.mscbs.gob.es/ssi/familiasInfancia/ongVoluntariado/voluntariadoEstrategia.htm>>

[Consulta: 17 maig 2019]

- "[Evaluación intermedia de la estrategia estatal del voluntariado 2010-2014](#)" [en línia].

Madrid: Centro de Estudios Económicos Tomillo (CEET), 2012. 130 pàgines.

<<https://www.mscbs.gob.es/ssi/familiasInfancia/ongVoluntariado/docs/evaluacionIntermediaEstrategia.doc>>

[Consulta: 17 maig 2019]

GARCÍA CAMPÁ, SANTIAGO. "[El voluntariado y su régimen jurídico: el contrato civil de voluntariado](#)" [text imprès].

Valencia: Tirant lo Blanch, 2013. 276 pàgines. (Col·lecció: *Cuadernos de solidaridad; 7*).

Localització: **BEG (Dixit-Barcelona); CCUC**

LÓPEZ BUSTOS, FRANCISCO LUIS (direcció); BOMBILLAR SÁENZ, FRANCISCO MIGUEL (coordinació). *Régimen jurídico del voluntariado y de la cooperación al desarrollo* [text imprès].

Granada (Andalusia): Comares, 2018. X, 499 pàgines. (Col·lecció: *Estudios sobre Derecho y bienestar social*; 5).

Localització: CCUC

PEÑA GISPERT, MÓNICA DE LA. *El voluntariado y las ONG, en España y Puerto Rico: su necesidad de una regulación jurídica plena* [en línia].

Donostia/San Sebastián: Universidad del País Vasco, 2015. 353 pàgines. Tesi doctoral—Universidad del País Vasco, Departamento de Derecho Administrativo, Constitucional y Filosofía del Derecho, 2015.

<<http://hdl.handle.net/10810/15999>> [Consulta: 17 maig 2019]

5.2.2. Àmbit territorial autonòmic

ANDALUSIA. JUNTA. [IV Plan Andaluz del Voluntariado 2017-2020](#) [en línia].
Sevilla (Andalusia): Junta de Andalucía, Consejería de Igualdad y Asuntos Sociales, Dirección General de Participación Ciudadana y Voluntariado, 2016. 67 pàgines.
<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2019/04/121017_iv-plan-andaluz-del-voluntariado-2017-2020-1.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

ANDALUSIA. JUNTA. [Ley 4/2018, de 8 de mayo, Andaluza del Voluntariado](#) [en línia].
Boletín oficial de la Junta de Andalucía (BOJA) (14.05.2018), núm. 91, pàgines 30-55. Sevilla (Andalusia): Junta de Andalucía.
<<https://www.juntadeandalucia.es/boja/2018/91/2>> [Consulta: 17 maig 2019]

ARAGÓ. DIPUTACIÓN GENERAL. [Ley 6/2018, de 28 de junio, del Voluntariado de Aragón](#) [en línia].
Boletín Oficial de Aragón (10.07.2018), núm. 132, pàgines 22338-22359. Zaragoza (Aragó): Gobierno de Aragón.
<http://aragonparticipa.aragon.es/sites/default/files/ley_de_voluntariado_de_aragon_2018.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

ASTÚRIES. AGENCIA ASTURIANA DE COOPERACIÓN AL DESARROLLO. "[Programa juventud asturiana cooperante 2019](#)" [en línia].
A: *Cooperación asturiana. Educación para el desarrollo*. Oviedo (Astúries): Consejería de Presidencia y Participación Ciudadana, Agencia Asturiana de Cooperación al Desarrollo.
<<https://www.cooperacionasturiana.com/programa-juventud-asturiana-cooperante>> [Consulta: 17 maig 2019]

ESPANYA. MINISTERIO PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA. "[Voluntariado Ambiental de las comunidades autónomas y de ámbito estatal](#)" [en línia].
A: Ministerio para la Transición Ecológica, Centro Nacional de Educación Ambiental – CENEAM. Recursos. Madrid: el Ministerio, 2019.
<<https://www.miteco.gob.es/es/ceneam/recursos/pag-web/programas-planes/voluntariado.aspx>> [Consulta: 17 maig 2019]

MADRID (COMUNITAT AUTÒNOMA). [Estrategia de Voluntariado de la Comunidad de Madrid: 2017-2021](#) [en línia].
Madrid: Comunidad de Madrid, Consejería de Políticas Sociales y Familia, Dirección General de Servicios Sociales e Integración Social, 2017. 75 pàgines.
<<http://www.madrid.org/es/transparencia/informacion-institucional/planes-programas/estrategia-voluntariado-comunidad-madrid-2017-2021>> [Consulta: 17 maig 2019]

5.3. Europa

ANGERMANN, ANNETTE; SITTERMANN, BIRGIT. [Volunteering in the Member States of the European Union: Evaluation and Summary of Current Studies](#) [en línia]. Frankfurt am Main (Alemanya): Institute for Social Work and Social Education (ISS), 2010. 15 pàgines. (Col·lecció: *Working paper of the Observatory for Sociopolitical Developments in Europe*; 5).
<<https://www.beobachtungsstelle-gesellschaftspolitik.de/f/7f0e6b84f6.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. [Communication on EU Policies and Volunteering: Recognising and Promoting Crossborder Voluntary Activities in the EU](#) [en línia]. Brussels (Bèlgica): European Commission, 2011. 12 pàgines.
<http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/doc1311_en.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. [Report on the implementation, results and overall assessment of the 2011 European Year of Volunteering](#) [en línia]. Brussels (Bèlgica): European Commission, 2012. 22 pàgines.
<http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/eyv2011_final_report_en.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. "[Voluntary Activities: \[2012\]](#)". Pàgines 95-104 (capítol 8). A: *EU Youth Report 2012*. Luxemburg: European Union, 2012. 284 pàgines (Col·lecció: *Youth*).
<<https://www.doi.org/10.2766/37432>> [Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. "[Voluntary activities: \[2015\]](#)". Pàgines 113-118 (capítol 8). A: *EU Youth Report 2015*. Luxemburg: European Union, 2015. 283 pàgines. (Col·lecció: *Youth*).
<<https://www.doi.org/10.2766/272452>> [Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. "[Voluntary Activities: \[2018\]](#)". Pàgines 95-102 (capítol 6). A: PAOLINI, GIULIA (coordinació); HORVÁTH, ANNA; MOTIEJUNAITÉ, AKVILÉ. *Situation of young people in the European Union: Commission Staff Working Document*. Brussels (Bèlgica): European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, 2018. (Col·lecció: *Youth*).
<<http://www.doi.org/10.2766/370313>> [Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. [Volunteering in the European Union: final Report submitted by GHK](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Commission, Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA), 2010. 326 pàgines.

<http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/doc1018_en.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

EUROPEAN VOLONTEER CENTER. [CEV Policy Conference: 'Cross-border Volunteering: What if for?': 3-4 October 2013, Sarajevo \(BiH\)](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Volunteer Centre (EVC), 2013. 33 pàgines.

<https://issuu.com/european_volunteer_centre/docs/cross-border_volunteering_report_ce> [Consulta: 17 maig 2019]

EUROPEAN VOLONTEER CENTER. [CEV Policy Statements on Volunteering Issues in Europe](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Volunteer Centre (EVC), 2018. 11 pàgines.

<https://docs.wixstatic.com/ugd/3ec99c_c89d16a16f4647b6a3d3f4567452a9d1.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE. [Final Report: Policy Conference Volunteering in Europe: More than a Challenge: 5-6 October 2017, Vienna, Austria](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Volunteer Centre (EVC); Wien (Àustria): Sozial Ministerium, 2017. 10 pàgines.

<https://docs.wixstatic.com/ugd/3ec99c_be4e8dfe4ce44a92a9e71edb1918e3db.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

EUROPEAN VOLUNTEER CENTER. [P.A.V.E.: agenda de polítiques para el voluntariado en Europa](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Volunteer Centre (EVC), 2013. 53 pàgines. Títol original: *P.A.V.E.: Policy Agenda for Volunteering in Europe*.

<https://issuu.com/european_volunteer_centre/docs/pave_spanish_translation_by_fasvol-final> [Consulta: 17 maig 2019]

EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE. [Volunteering and EU Funding: Funding Application Guide: European Union Programmes 2014-2020](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Volunteer Centre (EVC): Out of the Box International, 2017. 26 pàgines.

<https://issuu.com/european_volunteer_centre/docs/volunteering-and-eu-funding> [Consulta: 17 maig 2019]

EUROPEAN YOUTH FORUM. [For a better European Solidarity Corps: position approved by the Board of the European Youth Forum](#) [en línia]. Updated position.

Brussels (Bèlgica): European Youth Forum (EYF), 2018. 11 pàgines.

<<https://www.youthforum.org/updated-position-european-solidarity-corps>> [Consulta: 17 maig 2019]

FRANÇA. MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION NATIONALE. [*Le guide du bénévolat 2018-2019: droits des bénévoles, soutien au bénévolat, formation des bénévoles*](#) [en línia].
Paris (França): Ministère de l'éducation nationale, 2017. 23 pàgines.
<<https://www.associations.gouv.fr/le-guide-du-benevolat-1065.html>> [Consulta: 17 maig 2019]

JARRIGE, BERTRAND; JACQ, JEAN-CLAUDE; FRADIN-THIRODE, ISABELLE. [*Evaluation de politique publique portant sur l'engagement citoyen international des jeunes*](#) [en línia].
Paris (França): Ministère des affaires étrangères et du développement international, Inspection générale des affaires étrangères: Ministère de la ville, de la jeunesse et des sports, Inspection générale de la jeunesse et des sports, 2015. 190 pàgines.
<<https://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/154000859.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]
Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC**

RIGMAN, CRISTINA (coordinació) [i 5 més]. [*Volunteering Infrastructure in Europe*](#) [en línia].
Brussels (Bèlgica): European Volunteer Centre (EVC), 2012. 439 pàgines.
<<http://www.buengerengagement.bremen.de/sixcms/media.php/13/Volunteering%20Infrastructure%20in%20Europe.pdf>>
[Consulta: 17 maig 2019]
Localització: **BEG (Dixit-Barcelona); CCUC**

ROSENDAL JENSEN, NIELS (edició). [*Voluntary Work and Youth Unemployment: Contributions from the Conference on VERSO*](#) [en línia].
Aarhus (Dinamarca): Aarhus University, Department of Education, 2015. 124 pàgines. (Col·lecció: *CURSIV*; 15).
<http://edu.au.dk/fileadmin/edu/Cursiv/Cursiv_15_www.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

VOLUNTEERS FOR EUROPEAN EMPLOYMENT. [*Political Recommendations: VERSO, Volunteers for European Employment: How Volunteering Improves Employability*](#) [en línia].
København (Dinamarca): Volunteers for European Employment (VERSO), 2014. 8 pàgines.
<http://www.versonet.eu/fileadmin/www.verso.au.dk/VERSO_policy_reccomendations.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

5.4. Resta del món

NACIONS UNIDES. [*A Plan of Action: Synthesis Report on Integrating Volunteering into the 2030 Agenda*](#) [en línia].

A: *UN Volunteers. Shape the Future of Volunteering: Online Conversations*. New York (NY, Estats Units d'Amèrica): United Nations Development Programme (UNDP), 2019. 5 volums.

<<https://www.unv.org/volunteerism/volunteerism-and-global-goals>> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- *A Plan of Action Synthesis Report on Integrating Volunteering into the 2030 Agenda*. 5 volums.
- "[In the United Nations Economic Commission for Europe \(UNECE\) Region](#)". 2019. 26 pàgines.
<https://www.unv.org/sites/default/files/POA_UNECE_Synthesis%20Report_2019.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[In Asia and the Pacific](#)". 2019. 26 pàgines.
<https://www.unv.org/sites/default/files/POA_UNESCAP_Synthesis%20Report_2019.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[In the United Nations Economic and Social Commission for Western Asia Region: UNESCWA](#)". 2019. 22 pàgines.
<https://www.unv.org/sites/default/files/ESCWA_final_www.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[A discussion paper at the 2019 African Regional Forum for Sustainable Development \(ARFSD\)](#)". 26 pàgines.
<https://www.unv.org/sites/default/files/print_pdf/Plan%20of%20Action%20Synthesis%20Report_UNECA_EN.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Integrating volunteering into the 2030 agenda in Latin America and the Caribbean](#)". 26 pàgines.
<https://www.unv.org/sites/default/files/print_pdf/ECLAC-final-www_0.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

NACIONS UNIDES. ASSEMBLEA GENERAL. [*Integración del voluntariado en el próximo decenio*](#) [en línia].

Nueva York (NY, Estats Units d'Amèrica): Naciones Unidas, 2013. 4 pàgines. (Col·lecció: *Asamblea General; A/RES/67/138*). Avant-títol: *Resolución aprobada por la Asamblea General el 20 de diciembre de 2012*. Títol original: *Integrating volunteering in the next decade*.

<<https://undocs.org/sp/A/RES/67/138>> [Consulta: 17 maig 2019]

NACIONS UNIDES. ASSEMBLEA GENERAL. [*Integración del voluntariado en la paz y el desarrollo: plan de acción para el próximo decenio y años posteriores*](#) [en línia].

Nueva York (NY, Estats Units d'Amèrica): Naciones Unidas, 2015. 4 pàgines. (Col·lecció: *Asamblea General; A/RES/70/129*). Avant-títol: *Resolución aprobada por la Asamblea General el 17 de diciembre de 2015 [sobre la base del informe de la Tercera Comisión (A/70/481)]*. Títol original: *Integrating volunteering into peace and development: the plan of action for the next decade and beyond*.

<<https://undocs.org/es/A/RES/70/129>> [Consulta: 17 maig 2019]

NACIONS UNIDES. ASSEMBLEA GENERAL. [*Integrating volunteering in the next decade: report of the Secretary-General*](#) [en línia].

New York (NY, Estats Units d'Amèrica): United Nations, 2015. 34 pàgines.
(Col·lecció: *General Assembly; A/70/118*).

<<https://www.unv.org/publications/report-secretary-general-integrating-volunteerism-next-decade-a70118>>

[Consulta: 17 maig 2019]

NACIONS UNIDES. UNITED NATIONS VOLONTEERS. [*UNV Youth Volunteering Strategy 2014-2017: Empowering Youth through Volunteerism*](#) [en línia].

Bonn (Alemanya): United Nations Development Programme (UNDP), United Nations Volunteers (UNV), 2013. 18 pàgines.

<<https://www.unv.org/publications/unv-youth-volunteering-strategy-2014-2017>> [Consulta: 17 maig 2019]

6. Informes i estudis sobre voluntariat

6.1. Catalunya

6.1.1. *Informes i dades*

FERNÁNDEZ, MONTSE (direcció). [Informe de l'associacionisme i el voluntariat a Catalunya](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, 2018. 157 pàgines.

<<https://voluntariat.gencat.cat/publicacions/informe-de-lassociacionisme-i-el-voluntariat-a-catalunya-2018>>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: BEG (DIXIT-Barcelona); CCUC

FORNIES, ALBERT; AGUILAR, MARIA. [El panoràmic 2017: dades i anàlisi per enfortir el sector no lucratiu català](#) [en línia].

Barcelona: Torre Jussana Centre de Serveis de les Associacions: Ajuntament de Barcelona, 2018. 71 pàgines.

<<http://www.elpanoramic.org/wp-content/uploads/2015/07/informe2017.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA. "[Estadística de l'associacionisme i el voluntariat](#)" [en línia].

A: *Institut d'Estadística de Catalunya. Pla estadístic de Catalunya 2011–2014. Programa anual d'actuació estadística 2016*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), 2016.

<<https://www.idescat.cat/pec/2011-2014/?id=051202&paae=2016>> [Consulta: 17 maig 2019]

6.1.2. Estudis d'àmbit general

ARANGUREN GONZALO, LUIS A. "[Voluntariat, educació i ciutadania](#)" [en línia i text imprès].

Educació social: revista d'intervenció socieducativa (1r quadrimestre 2012), núm. 50, pàgines 103-113. Barcelona: Fundació Pere Tarrés.

<<https://www.raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/255370>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: [BEG \(Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada; Política Lingüística; Educació\); CCUC](#)

CANYELLES, JOSEP MARIA. [El voluntariat a Catalunya: un model propi en evolució](#) [en línia].

Barcelona: Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, 2012. 17 pàgines. (*Dossiers del tercer sector*; 19).

<http://www.tercersector.cat/sites/www.tercersector.cat/files/dossier_el_voluntariat_a_catalunya_0.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: [BEG \(DIXIT-Barcelona\); CCUC](#)

CONGRÉS INTERNACIONAL DEL VOLUNTARIAT (BARCELONA, CATALUNYA: 2010). [Congrés Internacional del Voluntariat: Barcelona, 1-5 desembre de 2010 = International Congress of Voluntary Service: Barcelona, December 1st-5th, 2010](#) [en línia].

Barcelona: Coordinadora d'Organitzacions de Camps de Treball Internacionals de Catalunya (COCAT), 2010.

<<https://congresvoluntariat2010.wordpress.com>> [Consulta: 17 maig 2019]

"[Joves voluntaris](#)" [text imprès].

Estris: revista d'educació en el lleure (jul.-ago. 2011), núm.180, pàgines 6-15 (Centre d'interès). Barcelona: Fundació Pere Tarrés.

Conté:

- "[Joves voluntaris: quan donar vol dir aprendre](#)". Pàgines 6-7.
- CURCOLL, LAIA. "[Per què ser voluntari avui?: ser jove i voluntari al s. XXI: motivacions i dificultats](#)". Pàgines 8-9.
- PASTOR, MARTA. "[El procés d'acompanyament del voluntari: cinc passos a tenir en compte](#)". Pàgines 10-11.
- ROTGLÀ, MARTA; QUERALT, EVA. "[Entrevista amb... Toni Reig](#)". Pàgines 12-13.
- MERINO JIMÉNEZ, INMACULADA. "[Formació i voluntariat: la importància de la qualitat en l'acció voluntària](#)". Pàgines 14-15.

Localització: [BEG \(Centre de Documentació Juvenil; Educació; Política Lingüística\); CCUC; BP \(Aladí\), BP \(Argus\)](#)

OBSERVATORI DEL TERCER SECTOR. [Bones pràctiques en actuacions cíviques, comunitàries i de voluntariat](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Governació i Administracions Públiques, Secretaria d'Acció Ciutadana, 2010. 124 pàgines.

<https://www.observatoritercersector.org/Portals/13/Publicacions/Llibres/6.%20OTS_Bones_practiques.pdf?ver=2018-01-09-130929-690> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Dixit-Barcelona; Dixit-Girona); CCUC; BP (Aladí)**

PORTA BAÑULS, XAVIER. [L'altra cara del voluntariat: estudi de les inquietuds i motivacions dels joves voluntaris en la societat actual](#) [en línia].

Barcelona: Universitat Abat Oliba CEU, 2018. 126 pàgines. Treball final de màster—Universitat Abat Oliba CEU, Facultat de Ciències Socials, Treball Final Màster en Gestió i Comunicació d'Entitats Socials i Solidàries, 2018.

<<https://recercat.cat/handle/2072/333559>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **CCUC**

"Voluntariat i associacionisme" [text imprès].

Papers de joventut (feb.-març 2011), núm. 116, pàgines 19-30 (A fons).

Barcelona: Associació Diomira.

Conté:

- "[Presentació]". Pàgina 19.
- "2011, Any Europeu del Voluntariat". Pàgines 20-21.
- CERVERA I GODIA, VIOLANT. "La força de la societat al servei de les persones". Pàgines 22-23.
- FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL. "Creix el voluntariat social a Catalunya". Pàgines 24-25.
- PIQUER, CIRA. "Activisme i associacionisme". Pàgines 26-27.
- CONSELL DE LA JOVENTUT DE BARCELONA. "Models de voluntariat associatiu". Pàgines 28-29.
- SERVEI CIVIL INTERNACIONAL. "Servei de voluntariat a nivell europeu". Pàgina 30.

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC; BP (Aladí), BP (Argus)**

[Voluntariat social en temps de crisi](#) [text imprès].

Barcelona: Edimurtra, 2011. Núm. monogràfic de: *Re: revista de pensament i opinió* (oct. 2011), núm. 68.

Sumari: <<http://revistarecat.org/68-sumari>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **CCUC**

Inclou:

- "[Voluntariat social en temps de crisi: \[presentació\]](#)" [en línia i text imprès].
<<http://revistarecat.org/num-68>> [Consulta: 17 maig 2019]
 - NUET I BADIA, EULÀLIA. "[Els beneficis del voluntariat](#)" [en línia i text imprès].
<<http://revistarecat.org/68-els-beneficis-del-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]
 - SENDRA I MESTRE, ASSUMPTA "[Entrevista a Eulàlia Mas i Conde: 'ser voluntari és un compromís'](#)" [en línia i text imprès].
<<http://revistarecat.org/68-entrevista-a-eulalia-mas-i-conde>> [Consulta: 17 maig 2019]
 - FORCADA I CASANOVA, JOSEP M. "[La contra](#)" [en línia i text imprès].
<<http://revistarecat.org/68-la-contra>> [Consulta: 17 maig 2019]
-

6.1.3. Estudis d'àmbits específics

ADELIÑO, ANNA. "[La mobilitat internacional i les oportunitats dels joves](#)" [en línia]. *Joves a contracorrent: una generació en lluita constant* (19.04.2018). Barcelona: Crític.
<<http://www.elcritic.cat/blogs/jovesacontracorrent/2018/04/19/la-mobilitat-internacional-i-les-oportunitats-dels-joves>>
[Consulta: 17 maig 2019]

BOSCH SEGUÍ, NATÀLIA. [El voluntariat: un estímul pels estudiants de Treball Social?](#) [en línia].
Lleida: Universitat de Lleida, 2015. 58 pàgines. Treball final de Grau: Universitat de Lleida, Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social, Grau en Treball Social, 2015.
<<http://hdl.handle.net/10459.1/56942>> [Consulta: 17 maig 2019]

CODINA, TONI (coordinació); CALABRIA, JUDITH (coordinació); MARTÍNEZ PÉREZ, SANDRA; SAÉNZ LUNA, ARANZAZU; FERRER CERVERÓ, VIRGINIA ROSA. [Universitaris que col·laboren amb entitats socials en el marc de la seva activitat acadèmica](#) [en línia].
Barcelona: Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, 2015. 125 pàgines.
<http://www.tercersector.cat/sites/tercersector.cat/files/guia_universitaris_solidaris_definitiva.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]
Localització: CCUC

FERNÁNDEZ, MONTSE; LÓPEZ, SANDRA; VIDAL, PAU. [Voluntariat i discapacitat](#) [en línia].
Barcelona: Observatori de la Discapacitat Física, 2018. 34 pàgines.
<https://www.observatoritercersector.org/Portals/13/Publicacions/Llibres/2018-07_ODF_Monogr%C3%A0fic%20VID.pdf>
[Consulta: 17 maig 2019]

GALLEGO, ANNA; SANZ, VIQUI; NADAL, MONTSERRAT; SANZ, SÍLVIA. "[Voluntariat per la llengua: una història que va començar fa deu anys](#)" [en línia].
Llengua i ús: revista tècnica de política lingüística (1r semestre 2014), núm. 54, 9 pàgines.
<<https://www.raco.cat/index.php/LlenguaUs/article/view/279221/366946>> [Consulta: 17 maig 2019]
Localització: BEG (Política Lingüística); CCUC

GONZÁLEZ, FIDEL. "[De la voluntat d'ajudar a l'empoderament col·lectiu: eines per reconstruir la relació entre el jovent i la política](#)" [en línia i text imprès]. *Debat juvenil* (hivern 2015), núm 100, pàgines 6-7. Barcelona: Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC).

<https://www.cnjc.cat/sites/default/files/debat/adjunts/dj_100_alta.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil; Interior); CCUC; BP (Aladí), BP (Argus)**

JORNADES RURALS SOBRE LA JOVENTUT (7es: 2011: ODÈN, CATALUNYA). [Voluntariat en el món rural: Jornades Rurals sobre la Joventut, 23 de juliol 2011](#) [en línia i text imprès].

Lleida: Coordinació Rural de Catalunya, 2012. 52 pàgines.

<http://www.cruc.info/cruc2012/images/pdf/jornades_rurals_2011.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **CCUC**

PLATAFORMA PER LA LLENGUA. [L'experiència del voluntariat lingüístic juvenil de la Plataforma per la Llengua](#) [en línia i text imprès].

Barcelona: Plataforma per la Llengua, 2010. 30 pàgines. Text també en castellà, francès i anglès: *La experiencia del Voluntariado lingüístico juvenil de la Plataforma per la Llengua = Experience of the Young language volunteers of the Plataforma per la Llengua (Pro-Language Platform) = L'expérience du Voluntariat linguistique des jeunes de la Plataforma per la Llengua (Plateforme pour la Langue)*.

<https://www.plataforma-llengua.cat/media/upload/pdf/assets/1798/guia_voluntariat_32pag-1.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC**

VIEIRA PARRA, LUCIANA. [Voluntariado en la escuela: un estudio de casos dentro del proyecto Comunidades de Aprendizaje](#) [en línia].

Barcelona: Universitat de Barcelona, 2011. 461 pàgines. Tesi doctoral—Universitat de Barcelona, Departament de Didàctica i Organització Educativa, Facultat de Pedagogia, 2010.

<<https://www.tdx.cat/handle/10803/21615>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **CCUC**

6.2. Estat espanyol

6.2.1. *Informes i dades*

CENTRO DE INVESTIGACIONES SOCIOLOGICAS (ESPAÑA). "[Actitudes de la juventud en España hacia la participación y el voluntariado](#)" [en línia].

A: CIS: Centro de Investigaciones Sociológicas. Estudios. Catálogo de encuestas. Ficha del estudio. Madrid: CIS, 2014. (Col·lecció: Estudio; 3039).

<http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=14108> [Consulta: 17 maig 2019]

CENTRO DE INVESTIGACIONES SOCIOLOGICAS (ESPAÑA). "[Barómetro de Marzo 2011](#)" [en línia].

A: CIS: Centro de Investigaciones Sociológicas. Estudios. Catálogo de encuestas. Ficha del estudio. Madrid: CIS, 2011. (Col·lecció: Estudio; 2864).

<http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=10824> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou: preguntes sobre voluntariat i voluntaris (preguntes 8-25), pàgines 7-20.

Publicació relacionada:

- "[Estudio de opinión sobre el voluntariado: la imagen social del voluntariado](#)" [en línia]. Pàgines 261-265.

A: RENES AYALA, VÍCTOR (coordinació). *Voluntariado* [en línia]. Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales, 2011. 305 pàgines. Monogràfic de: *Revista española del tercer sector* (maig-ago. 2011), núm. 18.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N18%20RETS%20Voluntariado.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

FUNDACIÓN MUTUA MADRILEÑA. [Estudio sobre voluntariado universitario](#) [en línia].

Madrid: Fundación Mutua Madrileña, 2016-2018.

<<https://www.fundacionmutua.es/Estudios.html>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- [IV estudio sobre voluntariado universitario](#) [en línia].

Madrid: Fundación Mutua Madrileña, 2016. 10 pàgines.

<<https://www.fundacionmutua.es/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1288125299373&ssbinary=true>> [Consulta: 17 maig 2019]

- [V estudio sobre voluntariado universitario](#) [en línia].

Madrid: Fundación Mutua Madrileña, 2017. 10 pàgines.

<<https://www.fundacionmutua.es/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1288127244433&ssbinary=true>> [Consulta: 17 maig 2019]

- [VI estudio sobre voluntariado universitario](#) [en línia].

Madrid: Fundación Mutua Madrileña, 2018. 10 pàgines.

<<https://www.fundacionmutua.es/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1288128783697&ssbinary=true>> [Consulta: 17 maig 2019]

PAÍS BASC. DEPARTAMENTO DE EMPLEO Y POLÍTICAS SOCIALES. ADO2 (FIRMA). [La participación social y la acción voluntaria: diagnóstico e identificación de nuevas tendencias a partir de un análisis cualitativo municipal en tres zonas de la CAPV](#) [en línia].

Vitoria-Gasteiz (País Basc): Gobierno Vasco, Departamento de Empleo y Políticas Sociales, Consejo Vasco del Voluntariado, 2015. 112 pàgines.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N34%20RETS%20Desigualdad%20y%20Bienestar%20Tras%20La%20Crisis%20II%2C%20Nuevas%20Estrategias%20de%20Intervenci%C3%B3n%20Social.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

PAÍS BASC. DEPARTAMENTO DE EMPLEO Y POLÍTICAS SOCIALES. [Voluntariado y otras formas de participación social en la CAPV 2017](#) [en línia].

Vitoria-Gasteiz (País Basc): Gobierno Vasco, Departament de Empleo y Políticas Sociales, 2018. 63 pàgines.

<http://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/estrategia_voluntariado_2017/es_def/adjuntos/VOLUNTARIADOCAPV2018_02042018.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO EN ESPAÑA (2018). [La acción voluntaria en 2018: interés en el voluntariado](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado en España (PVE), Observatorio del Voluntariado, 2019. 105 pàgines.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/20190227%20La%20acci%C3%B3n%20voluntaria%20en%202018.%20Inter%C3%A9s%20en%20el%20voluntariado.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO EN ESPAÑA (2017). [La acción voluntaria en 2017: errores y creencias de la población española sobre el voluntariado](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado en España (PVE), Observatorio del Voluntariado, 2018. 78 pàgines.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/20180419%20La%20acci%C3%B3n%20voluntaria%20en%202017%2C%20errores%20y%20creencias%20de%20la%20poblaci%C3%B3n%20espa%C3%B1ola%20sobre%20el%20voluntariado.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO EN ESPAÑA (2016). [La acción voluntaria en 2016: solidaridad y juventud en España](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado en España (PVE), Observatorio del Voluntariado, 2017. 83 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/solidaridad-y-juventud-en-espana-la-accion-voluntaria-en-2016.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO EN ESPAÑA (2015). [Hechos y cifras del voluntariado en España 2015](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado en España (PVE), Observatorio del Voluntariado, 2016. 47 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/hechos-y-cifras-del-voluntariado-en-espana-2015.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO EN ESPAÑA (2015). [La población española y su implicación con las ONG](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado en España (PVE), 2015. 67 pàgines.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/La%20poblacion%20espan%CC%83ola%20y%20su%20implicaci%C3%B3n%20con%20las%20ONG.2015.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "Posición respecto al voluntariado". Pàgines 44-54.
 - "Satisfacción y abandono del voluntariado". Pàgines 55-58.
-

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO EN ESPAÑA (2014). [Hechos y cifras del voluntariado en España 2014](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado en España (PVE), Observatorio del Voluntariado, 2016. 40 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/hechos-y-cifras-del-voluntariado-en-espana-2014.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO EN ESPAÑA (2013). [Así somos: el perfil del voluntariado social en España](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España (PVE), Observatorio del Voluntariado, 2013. 107 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/asi-somos.-el-perfil-del-voluntariado-social-en-espana-1.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

Publicació relacionada:

- CASTELLANO GARRIDO, ISABEL. "[Así somos. El perfil del voluntariado social en España](#)" [en línia i text imprès]. *Revista española del tercer sector* (3r quadrimestre 2015), núm. 31, pàgines 37-63. Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N31%20RETS%20N%C3%BAmero%20abierto.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Dixit-Barcelona); CCUC**

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO EN ESPAÑA (2011). [Diagnóstico de la situación del voluntariado de acción social en España](#) [en línia].

Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, 2011. 304 pàgines. (Col·lecció: *Informes, estudios e investigación*).

<<https://www.mscbs.gob.es/ssi/familiasInfancia/ongVoluntariado/docs/diagnosticoSituacionVoluntariado.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

[La situación del voluntariado juvenil ante el empleo: competencias y empleabilidad](#) [en línia i text imprès].

València (País Valencià): Confederación de Centros Juveniles Don Bosco de España; Madrid: ASDE Scouts de España; Bilbao (País Basc): Didania Federación de Entidades Cristianas de Tiempo Libre, 2015. 167 pàgines. (Col·lecció: *Estudios y análisis; 3. Reconoce*).

<http://www.confedonbosco.org/sites/default/files/docs/2015-02-06_1154/estudio_reconoce.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

6.2.2. Estudis d'àmbit general

ARANDA CARMENA, MARÍA DE LAS MERCEDES. [Estudio psicosocial del voluntariado: influencia de la edad en la intención de permanencia, conductas de ciudadanía y otros resultados](#) [en línia].

Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED), Escuela Internacional de Doctorado (EIDUNED), 2017. XII, 160 pàgines. Tesi doctoral—Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED), Facultad de Psicología, Departament de Psicologia Social y de las Organizaciones, 2017.

<<http://e-spacio.uned.es/fez/view/tesisuned:Psicologia-Maranda>> [Consulta: 17 maig 2019]

BALLESTEROS ALARCÓN, VICENTE. "[¿Medir el trabajo voluntario? ¿por qué? ¿para qué? ¿cómo?](#)" [en línia].

Revista española del tercer sector (3r quadrimestre 2016), núm. 34, pàgines 125-154. Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N34%20RETS%20Desigualdad%20y%20Bienestar%20Tras%20La%20Crisis%20II%2C%20Nuevas%20Estrategias%20de%20Intervenci%C3%B3n%20Social.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

BURGOS GOYE, MARI CARMEN. [Uso y abuso del voluntariado](#) [text imprès].

València: Tirant lo Blanch, 2019. 262 pàgines. (Col·lecció: *Biblioteca Virtual Tirant*).

Localització: CCUC

CHACÓN, FERNANDO; PÉREZ, TANIA; FLORES, JÉRÔME; VECINA, MARÍA LUISA. "[Motivos del voluntariado: categorización de las motivaciones de los voluntarios mediante pregunta abierta](#)" [en línia].

Intervención psicosocial = Psychosocial Intervention (2010), vol. 19, núm. 3, pàgines 213-222. Madrid: Colegio Oficial de Psicólogos de Madrid.

<<https://doi.org/10.5093/in2010v19n3a2>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: BEG (Dixit-Barcelona); CCUC, CCUC

DÁVILA DE LEÓN, MA. CELESTE; CHACÓN FUERTES, FERNANDO. "[Jóvenes y voluntariado](#)" [en línia i text imprès].

Revista española del tercer sector (3r quadrimestre 2014), núm. 28, pàgines 55-80. Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N28%20RETS%20N%C3%BAmero%20abierto.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: BEG (Dixit-Barcelona); CCUC

FRESNO, JOSÉ MANUEL (direcció); TSOLAKIS, ANDREAS (direcció). [Profundizar en el voluntariado: los retos hasta 2020](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España (PVE), 2012. 151 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/profundizar-en-el-voluntariado-los-retos-hasta-el-2020.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

FRESNO GARCÍA, MIGUEL DEL; SEGADO SÁNCHEZ-CABEZUDO, SAGRARIO. "[Trabajo social y jóvenes: el descubrimiento de los otros a través del voluntariado social](#)" [en línia].

Comunitaria: revista internacional de trabajo social y ciencias sociales (gen. 2012), núm. 9, pàgines 55-70. Madrid: Universidad Nacional a Distancia (UNED), Departamento de Trabajo Social.

<<https://doi.org/10.5944/comunitania.3.4>> [Consulta: 17 maig 2019]

GIL IBÁÑEZ, MARTA. [Los pilares de la sociedad emergente del s. XXI: voluntariado de acción social y sus motivaciones](#) [en línia].

València (País Valencià): Universitat de València, 2017. Tesi doctoral—Universitat de València, Facultat d'Economia, Departament d'Economia Aplicada, Institut Universitari d'Economia Social i Cooperativa, 2017. 370 pàgines.

<<http://roderic.uv.es/handle/10550/59266>> [Consulta: 17 maig 2019]

IZQUIETA ETULAIN, JOSÉ LUIS. [Voluntariado y tercer sector: cultura, participación cívica y organizaciones solidarias](#) [text imprès].

Madrid: Tecnos, 2011. 250 pàgines.

Localització: **BEG (Cultura; Dixit-Vic); CCUC; BP (Aladí), BP (Argus)**

LÓPEZ SALAS, EMILIO (coordinació). [Voluntariado: presencia y transformación social](#) [en línia i text imprès]. Pàgines 15-208.

Madrid: Cáritas Española, 2011. Dossier monogràfic de: *Documentación social: revista de estudios sociales y de sociología aplicada* (gen.-març 2011), núm. 160.

<<https://www.caritas.es/producto/voluntariado-presencia-y-transformacion-social>> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- FRANCO REBOLLAR, PEPA; GUILLÓ GIRARD, CLARA. "[Situación y tendencias actuales del voluntariado de acción social en España](#)". Pàgines 15-42.
- GÓMEZ SERRANO, PEDRO JOSÉ. "[Crisis socio-económica y voluntariado](#)". Pàgines 43-70.
- RENES AYALA, VÍCTOR; LÓPEZ SALAS, EMILIO. "[Globalización y voluntariado: construir una sociedad desde los valores del voluntariado](#)". Pàgines 71-90.
- ZURDO ALAGUERO, ÀNGEL. "[El voluntariado en la encrucijada: consideraciones sobre los límites de la participación social en un contexto de individualización, despolitización e instrumentalización creciente](#)". Pàgines 91-130.
- CHACÓN FUERTES, FERNANDO; PÉREZ ARROBA, TANIA; VECINA JIMÉNEZ, MARÍA LUISA. "[Motivaciones del voluntariado: factores para la permanencia y vinculación del voluntariado](#)". Pàgines 131-148.

- ARANGUREN GONZALO, LUIS. "[Las nuevas pertenencias: entre espectadores y protagonistas](#)". Pàgines 149-170.
- GONZÁLEZ, AUXILIADORA. "[El papel del voluntariado en la lucha contra la exclusión social: el valor del acompañamiento](#)". Pàgines 171-188.
- "[Bibliografía](#)". Pàgines 189-208.

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC, CCUC**

MAGEM VIÑAS, ANNA. [AUTEM: desenvolupament d'una plataforma digital per posar en contacte voluntaris i organitzacions](#) [en línia].

Barcelona: Fundació Pere Tarrés, Universitat Ramon Llull, 2019. 130 pàgines.
Treball de fi de grau—Universitat Ramon Llull, Facultat d'Educació i Treball Social Pere Tarrés, Grau en Treball Social, 2018.

<<http://hdl.handle.net/2072/334741>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **CCUC**

MEDINA RUIZ, ELVIRA. "[El voluntariado en España: situación actual, tendencias y retos](#)" [en línia].

La Razón histórica: revista hispanoamericana de historia de las ideas (maig-ago. 2016), núm. 33, pàgines 110-129. Murcia: Instituto de Política Social (IPS).

<<https://www.revistalarazonhistorica.com/33-7>> [Consulta: 17 maig 2019]

PEDRAZA, PABLO DE; TIJDENS, KEA; MUÑOZ DE BUSTILLO, RAFAEL; STEINMETZ, STEPHANIE. "[A Spanish Continuous Volunteer Web Survey: Sample Bias, Weighting and Efficiency](#)" [en línia i text imprès].

Revista española de investigaciones sociológicas (Reis) (abr.-juny 2010), núm. 131, pàgines 109-130. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS).

<<http://www.reis.cis.es/REIS/jsp/REIS.jsp?opcion=articulo&ktitulo=2225&autor=PABLO+DE+PEDRAZA%2C+KEA+TIJDENS%2C+RAFAEL+MUÑOZ+DE+BUSTILLO%2C+STEPHANIE+STEINMETZ>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil; Cultura); CCUC**

RENES AYALA, VÍCTOR (coordinació). [Voluntariado](#) [en línia].

Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales, 2011. 305 pàgines. Monogràfic de: *Revista española del tercer sector* (maig-ago. 2011), núm. 18.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N18%20RETS%20Voluntariado.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- "[Editorial](#)". Pàgines 11-15.
- [Artículos](#)
 - FLORES MARTOS, RAÚL; GÓMEZ GONZÁLEZ, ENRIQUE. "[Características del voluntariado de acción social en España](#)". Pàgines 19-42.
 - CASTELLANO GARRIDO, ISABEL; CEDENA DE LUCAS, BEATRIZ; FRANCO REBOLLAR, PEPA; GUILLÓ GIRARD, CLARA. "[Voluntariado: tendencias y retos \(en España y hoy\)](#)". Pàgines 43-73.
 - ARNANZ VILLALTA, ENRIQUE. "[Voluntariado y participación](#)". Pàgines 75-95.

- ZURDO ALAGUERO, ANGEL. "Voluntariado y procesos democraticos en las sociedades contemporaneas". Pàgines 97-127.
- BENLLOCH SANZ, PABLO. "Una nueva oportunidad para repensar el voluntariado: ¿hacia una nueva configuración legal de la acción voluntaria organizada?". Pàgines 129-163.
- Panorama
 - SZABO, SUSANA. "Retos y tendencias del voluntariado en Europa". Pàgines 167-188.
 - CABRERA SEGURA, HUGO. "Voluntariado en América Latina: entre el presente y el futuro". Pàgines 189-217.
- Notas y colaboraciones
 - GARRIDO LÓPEZ, MAR. "El voluntariado en España: identidad, funciones y retos para su fortalecimiento: 2010". Pàgines 221-225.
 - SÁNCHEZ GARCÍA, MÓNICA; CEDENA DE LUCAS, BEATRIZ; CASTELLANO GARRIDO, ISABEL. "Contexto legislativo del voluntariado en España: leyes y planes". Pàgines 227-233.
 - LEMONCHE, PALOMA; BERRUGA, BEATRIZ. "Voluntariado corporativo: una oportunidad para el tercer sector". Pàgines 235-244.
 - ARIAS CAREAGA, SILVIA. "Voluntariado universitario: un estado de la cuestión". Pàgines 245-253.
- Reseñas y hemeroteca internacional
 - FRANCO REBOLLAR, PEPA. "Diagnóstico de la situación del voluntariado de acción social en España". Pàgines 257-259.
 - "Estudio de opinión sobre el voluntariado: la imagen social del voluntariado". Pàgines 261-265.
 - HENAR LOMEÑA, LETICIA. "Study on volunteering in the European Union (2010)". Pàgines 267-272.
 - RENES AYALA, VÍCTOR. "Humanización y voluntariado: espiritualidad para voluntarios: hacia una mística de la solidaridad". Pàgines 273-277.
- Documentos
 - "La estrategia del voluntariado 2010-2014". Pàgines 281-285.
- Bibliografía
 - ALGUACIL, AITANA. "Bibliografía voluntariado 2005-2011". Pàgines 289-305.

RUEDA, YOLANDA. "Hacia un voluntariado abierto, innovador y conectado" [en línia i text imprès].

Revista de estudios de juventud (des. 2016), núm. 114, pàgines 83-94.
Madrid: Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social, Instituto de la Juventud (Injuve)

<http://www.injuve.es/sites/default/files/2017/28/publicaciones/documentos_6._hacia_un_voluntariado_abierto_innovador_y_conectado.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC**

SOLER JAVALOY, PATRICIA. Voluntariado en red: hacia un nuevo universo solidario [text imprès].

San Vicent del Raspeig (País Valencià): Universitat d'Alacant (UA), 2011.

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC**

"Voluntariado: dossier" [en línia i text imprès].

Proyecto Hombre: revista de la Asociación Proyecto Hombre (des. 2011), núm. 77, pàgines 2-35. Villares de la Reina (Salamanca): Asociación Proyecto Hombre.

<https://proyctohombre.es/wp-content/uploads/2012/03/REVISTA_PH_77.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- "Editorial". Pàgines 2-3.
- ARANGUREN GONZALO, LUIS. "El voluntariado en medio de la crisis". Pàgines 4-11 (Avance).
- GARCÍA ROCA, JOAQUÍN. "Voluntariados para tiempos convulsos". Pàgines 12-19 (Dossier).
- SÁNCHEZ PEDRAZ, BEATRIZ. "IX Escuela de Otoño". Pàgines 20-23 (Voluntariado).
- BUNES PORTILLO, MICAELA. "Contemplación y compromiso: hacia los nuevos valores del voluntariado". Pàgines 24-28 (Valores).
- "Entrevista: Imanol Zubero". Pàgines 28-31.
- "Experiencias de voluntariado internacional de profesionales de Proyecto Hombre". Pàgines 32-35 (Internacional)

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC**

ZUBERO BEASKOETXEA, IMANOL. "El tercer sector como movimientos voluntariadista: una propuesta para repensar la identidad del TSAS desde el paradigma de la democracia del cuidado" [en línia].

Revista española del tercer sector (2018), núm. 38, pàgines 43-67. Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales.

<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N38%20RETS%20La%20estrategia%20del%20Tercer%20Sector_0.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

6.2.3. Estudis d'àmbits específics

CHECA CABALLERO, SABINA. "[El voluntariado de Acción Social y Educativa: emancipación y transformación social vs. asistencialismo y reproducción social: visión del estudiantado de Grado en Educación Social y Trabajo Social](#)" [en línia]. Pàgines 397-405.

A: CONGRESO ESTATAL DE EDUCACIÓN SOCIAL: SEVILLA, 21, 22 Y 23 DE ABRIL DE 2016 (7È: 2016: SEVILLA). *VII Congreso Estatal de Educación Social: Sevilla, 21, 22 y 23 de abril de 2016*. Barcelona (Catalunya): Consejo General de Colegios Oficiales de Educadoras y Educadores Sociales (CGCEES), 2017. Número monogràfic de: *RES: revista de educación social* (gen. 2017), núm. 24.

<<http://www.eduso.net/res/admin/archivo/docdow.php?id=966>> [Consulta: 17 maig 2019]

CONGRESO SOBRE VOLUNTARIADO SOCIO-EDUCATIVO (1R: GRANADA: 2010). [Voluntariado socio-educativo: retos para el siglo XXI](#) [text imprès]. María Gervilla Zapata (edició).

Granada (Andalusia): Universidad de Granada, 2011. 524 pàgines.

Sumari: <<https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=462332>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- GERVILLA, ANTONIO. "[El voluntariado en el Plan Bolonia](#)". Pàgines 11-24.
- ARAMENDI JAUREGUI. "[El papel de la universidad en el fomento del voluntariado](#)". Pàgines 45-68.
- AGUADED RAMÍREZ, EVA MARÍA. "[El desarrollo de competencias interculturales a través del aprendizaje servicio en la universidad](#)". Pàgines 91-112.
- MOLINA MARTÍN, AMPARO MARÍA. "[La cooperación internacional como salida profesional para el voluntariado](#)". Pàgines 273-284.
- PLAZA MADRID, MARÍA JOSÉ. "[Razones para ser voluntario](#)". Pàgines 405-412.
- Girela Navarro, Raquel. "[El voluntariado: una actividad alternativa para la juventud](#)". Pàgines 437-444.
- EXPOSITO SOTO, MARÍA DEL PILAR. "[Voluntariado y universitarios](#)". Pàgines 477-484.

Localització: CCUC

CORRAL MARTÍNEZ, MARTA. [Inteligencia emocional, estrategias de afrontamiento y bienestar psicológico en el voluntariado de Cruz Roja: estudio preliminar para el diseño de acciones formativas](#) [en línia].

València (País Valencià): Universitat de València, 2015. 198 pàgines. Tesi doctoral—Universitat de València, Facultat de Psicologia, Departament de Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics, Programa de Doctorat Psicologia de la Personalitat, Intervenció Àrees Clíniques i Social, 2015.

<<http://roderic.uv.es/handle/10550/50752>> [Consulta: 17 maig 2019]

FUNDACIÓN EDE. [Experiencias de solidaridad de jóvenes migrantes: la integración social a través del voluntariado](#) [en línia].

Bilbao (País Basc): Fundación EDE, 2012. 107 pàgines.

<<http://nadiesinfuturo.org/de-interes/articulo/experiencias-de-solidaridad-de>> [Consulta: 17 maig 2019]

GIL, PILAR; GRANÉ, AUREA, ROMERA, ROSARIO. [El voluntariado de Cruz Roja Española](#) [en línia].

Madrid: Cruz Roja Española (CRE), 2016. 74 pàgines. Monogràfic de: *Boletín sobre vulnerabilidad social* (feb. 2016), núm. 12.

<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2019/01/boletin-12vs-cruz_roja.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

GÓMEZ GÓMEZ, ELENA. [Turismo de voluntariado](#) [en línia].

Salamanca: Universidad de Salamanca, 2014. 65 pàgines. Treball de fi de grau—Universidad de Salamanca, Escuela Universitaria de Educación y Turismo, Grado de Turismo, 2014.

<<http://hdl.handle.net/10366/123244>> [Consulta: 17 maig 2019]

GARCÍA MAINAR, INMACULADA; MARCUELLO SERVÓS, CARMEN; SAZ GIL, MA. ISABEL. "[Analysis of Volunteering Among Spanish Children and Young People: Approximation to Their Determinants and Parental Influence](#)" [en línia].

Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit (ago. 2015), vol. 26, núm. 4, pàgines 1360-1390. Baltimore (MD, Estats Units d'Amèrica): International Society for Third-Sector Research; Cham (Suïssa): Springer Nature Switzerland.

Accés per subscripció: <<https://doi.org/10.1007/s11266-014-9487-5>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

MORENO, ANDREA. "[Volunturismo: voluntariado y selfies](#)" [en línia].

A: *El Orden Mundial: EOM* (03.06.2017). Madrid: El Orden Mundial en el Siglo XXI.

<<https://elordenmundial.com/volunturismo-voluntariado-y-selfies>> [Consulta: 17 maig 2019]

ORTEGA-AGUAZA, JUDIT; JUANA; MORCILLO MARTÍNEZ, MARÍA. "[Cooperación y voluntariado: una aproximación a la figura del voluntariado en la cooperación internacional](#)" [en línia].

Revista de antropología experimental (2016), núm. 116, pàgines 79-94. Jaén (Andalusia): Universidad de Jaén (UJA), Àrea de Antropología Experimental.

<<https://dx.doi.org/10.17561/rae.v0i16.3288>> [Consulta: 17 maig 2019]

QUERALT, EVA [i 9 més]. "[El valor de la educación en el tiempo libre](#)" [en línia i text imprès].

Monitor educador (maig 2015), núm. 165, p. 8-17. Bilbao (País Basc): Didania, Barcelona: Fundació Pere Tarrés. ISSN 1139-2339.

Accés per subscripció: <<http://www.monitoreducador.org/revista/el-valor-de-la-educacion-en-el-tiempo-libre-381>>

[Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC**

SÁNCHEZ PADILLA, RAQUEL. [Etnografía de cooperantes: relatos y experiencias de vida de expatriados](#) [en línia].

València (País Valencià): Universidad Católica de Valencia San Vicente Mártir, 2013. 309 pàgines. Tesi doctoral—Universidad Católica de Valencia Sant Vicente Mártir, Departamento de Ciencias Sociales y Jurídicas, 2013.

<<https://www.educacion.gob.es/teseo/mostrarRef.do?ref=1071006>> [Consulta: 17 maig 2019]

6.3. Europa

6.3.1. *Informes i dades*

COMISSIÓ EUROPEA. "[Formal and informal voluntary activities](#)" [en línia].

A: *Eurostat. Statistics explained. Social participation and integration statistics*.
Luxemburg: European Commission, 2018.

<<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics->

[explained/index.php/Social_participation_and_integration_statistics#Formal_and_informal_voluntary_activities](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Social_participation_and_integration_statistics#Formal_and_informal_voluntary_activities)>

[Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. [Study on the impact of transnational volunteering through the European voluntary service](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Cultura, 2017. 218 pàgines. (Col·lecció: *Youth*).

<<http://dx.doi.org/10.2766/87737>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- [Executive summary](#). 12 pàgines.

<<http://dx.doi.org/10.2766/91358>> [Consulta: 17 maig 2019]

- [Annex 1. Case studies](#). 175 pàgines.

<<http://dx.doi.org/10.2766/19212>> [Consulta: 17 maig 2019]

6.3.2. Estudis d'àmbit general

BECQUET, VALÉRIE (coordinació). [L'expérience du service civil volontaire à Unis-Cité: quels enseignements pour le service civique?](#) [en línia].

París (França): Institut national de la jeunesse et de l'éducation populaire (INJEP), Observatoire de la jeunesse et des politiques de jeunesse, 2011. 101 pàgines. (Col·lecció: *Cahiers de l'action: jeunesses, pratiques et territoires*; 34).
<<http://injep.fr/publication/l'experience-du-service-civil-volontaire-a-unis-cite-quels-enseignements-pour-le-service-civique>> [Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. "[Youth volunteering: personal challenges, social objectives](#)" [en línia i text imprès]. 8 pàgines.

A: *Youth in Action: mobilising the potential of young europeans*. Luxembourg: European Union, 2012. 5 volums (8 pàgines cadascun). (Col·lecció: *Youth in Action Programme*).

<<http://dx.doi.org/10.2766/17978>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC**

FUNDACIÓN EGUÍA-CAREAGA. SIIS CENTRO DE DOCUMENTACIÓN Y ESTUDIOS. [Tendencias, innovaciones y buenas prácticas internacionales en el ámbito del voluntariado](#) [en línia].

Fundación Eguía-Careaga, SIIS Centro de Documentación y Estudios, 2011. 59 pàgines.

<http://riberdis.cedd.net/bitstream/handle/11181/2853/Tendencias_y_buenas_practicas_internacionales_en_voluntariado.pdf?sequence=1&rd=0031259227646426> [Consulta: 17 maig 2019]

Publicació relacionada:

- "[Tendencias, innovaciones y buenas prácticas internacionales en el ámbito del voluntariado](#)" [en línia i text imprès].

Zerbitzuan: gizarte zerbitzuetako aldizkaria = revista de servicios sociales (juny 2012), núm. 51. Pàgines 137-149. Donostia/San Sebastián (País Basc): Gobierno Vasco, Departamento de Empleo y Políticas Sociales: Fundación Eguía-Careaga, SIIS Centro de Documentación y Estudios.

<<http://dx.doi.org/10.5569/1134-7147/51.09>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Dixit-Barcelona); CCUC**

GÖKSEL, ASUMAN; SENYUVA, ÖZGEHAN. [European Youth Cooperation Schemes in the Southern Mediterranean Context: One For All, All For One?](#) [en línia].

Barcelona: Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB), 2016. 55 pàgines. (Col·lecció: *SAHWA Policy Report; 1. SHAWA Papers*).

<[https://www.cidob.org/ca/publicacions/series_de_publicacio/sahwa_papers/policy_report/european_youth_cooperation_schemes_in_the_southern_mediterranean_context_one_for_all_all_for_one/\(language\)/eng-US](https://www.cidob.org/ca/publicacions/series_de_publicacio/sahwa_papers/policy_report/european_youth_cooperation_schemes_in_the_southern_mediterranean_context_one_for_all_all_for_one/(language)/eng-US)> [Consulta: 17 maig 2019]

REGO, RAQUEL; ZÓZIMO, JOANA; CORREIA, MARIA JOÃO. "[Voluntariado em Portugal: do trabalho invisível à validação de competências](#)" [en línia].

Sociologia, problemas e práticas (2017), núm. 83, pàgines 75-97. Lisboa (Portugal): Instituto Universitário de Lisboa (IUL), Centro de Investigação e Estudos de Sociologia (CIES), Mundos Sociais.

<<https://doi.org/10.7458/SPP2017836498>> [Consulta: 17 maig 2019]

RICHEZ, JEAN-CLAUDE. [Services civiques et volontariat des jeunes en Europe: une attente des jeunes, des logiques différentes](#) [text imprès].

Paris (França): Institut national de la jeunesse et de l'éducation populaire (INJEP), 2011. 4 pàgines. Monogràfic de: *Jeunesses: études et synthèses* (des. 2011), núm. 6.

<<http://injep.fr/publication/services-civiques-et-volontariat-des-jeunes-en-europe>> [Consulta: 17 maig 2019]

SZABO, SUSANA. "[Retos y tendencias del voluntariado en Europa](#)" [en línia]. Pàgines 167-188.

A: RENES AYALA, VÍCTOR (coordinació). *Voluntariado* [en línia]. Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales, 2011. 305 pàgines. Monogràfic de: *Revista española del tercer sector* (maig-ago. 2011), núm. 18.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N18%20RETS%20Voluntariado.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

VOLUNTEERS FOR EUROPEAN EMPLOYMENT. [Good Practice Catalogue](#) [en línia].

København (Dinamarca): Volunteers for European Employment (VERSO), 2014. 23 pàgines.

<http://www.versonet.eu/fileadmin/www.verso.au.dk/VERSO_good_practice_catalogue_-_web.pdf>

[Consulta: 17 maig 2019]

6.3.3. Estudis d'àmbits específics

ALARCON FERRAGUTO, WANDA. [Voluntourism: a critical evaluation and recommendations for the future](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Volunteer Centre (EVC), 2018. 16 pàgines.

<https://docs.wixstatic.com/ugd/3ec99c_9dbfe67c64e74a658e5cd021affd0bb3.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

BACOU, MAGALIE; DANSAC, CHRISTOPHE; GONTIER PATRICIA; VACHÉE, CÉCILE. "[Le volontariat dans l'animation: vers une déprofessionnalisation au nom de l'engagement?](#)" [en línia i text imprès].

Agora: débats/jeunesses (2n quadrimestre 2015), núm. 67, pàgines 37-51. París (França): Institut national de la jeunesse et de l'éducation populaire (INJEP).

<<https://www.cairn.info/revue-agora-debats-jeunesses-2014-2-page-37.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC, CCUC**

LEROUX, CÉLINE (coordinació). [De l'international au local: les enjeux du volontariat de solidarité: l'expérience du Forum des acteurs et des initiatives de valorisation des engagements \(FAIVE\)](#) [en línia].

París (França): Institut national de la jeunesse et de l'éducation populaire (INJEP), 2015. 76 pàgines. Monogràfic de: *Cahiers de l'action* (3r quadrimestre 2015), núm. 46.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- TRINDADE-CHADEAU, ANGÉLICA. "[Avant-propos](#)". Pàgina 5.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-5.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

Question, réflexions

- COUSIN, LUCIEN. "[Évolution des relations internationales: émergence des engagements volontaires et solidaires](#)". Pàgines 7-16.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-7.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

- LEROUX, CÉLINE. "[Observer les dynamiques d'engagements volontaires à l'international: défis et enjeux](#)". Pàgines 17-23.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-17.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

Pratiques, analyses

- LEROUX, CÉLINE. "[Introduction](#)". Pàgines 25-26.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-25.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

- LEROUX, CÉLINE. "[Sensibiliser aux valeurs de l'engagement solidaire à l'aide d'outils adaptés](#)". Pàgines 27-35.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-27.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

- LOPEZ, DAVID. "[Des jeunes volontaires promoteurs d'une citoyenneté active et globale](#)". Pàgines 37-45.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-37.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

- BARDEAU, ÉLÉA. "[Impacts des engagements volontaires et solidaires à l'international sur les dynamiques territoriales](#)". Pàgines 47-58.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-47.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

Pistes

- GOLFIER, AGNÈS. "[Valider les compétences, valoriser l'engagement: la reconnaissance selon l'initiative des volontaires européens de l'aide humanitaire](#)". Pàgines 59-65.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-59.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

Ressources

- "[Bibliographie](#)". Pàgines 66-67.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-66.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Annexe. Les dispositifs d'engagement volontaire à l'international](#)". Pàgines 68-69.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-68.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Répertoire des sigles](#)". Pàgina 71.

<<https://www.cairn.info/revue-cahiers-de-l-action-2015-3-page-71.htm>> [Consulta: 17 maig 2019]

MUSEUMS GALLERIES SCOTLAND. [The Whole picture: understanding the scope, scale and impact of volunteering in museums and galleries in Scotland: summary report](#) [en línia].

Edinburgh (ES, Gran Bretanya): Museums Galleries Scotland, 2015. 12 pàgines.

<<https://www.museumsgalleriesscotland.org.uk/media/1098/the-whole-picture-exec-summary.pdf>>

[Consulta: 17 maig 2019]

6.4. Resta del món

6.4.1. *Informes i dades*

NACIONS UNIDES. UNITED NATIONS VOLONTEERS (2018). [Informe sobre el estado del voluntariado en el mundo 2018: el lazo que nos une: voluntariado y resiliencia comunitaria](#) [en línia].

Nueva York (NY, Estats Units d'Amèrica): Programa de Voluntarios de las Naciones Unidas (VNU), 2018. 126 pàgines. Títol original: *2018 State of the World's Volunteerism Report: the thread that binds: volunteerism and community resilience*.

<https://unv-swvr2018.org/index_sp.php> [Consulta: 17 maig 2019]

NACIONS UNIDES. UNITED NATIONS VOLONTEERS (2015). [Informe sobre el estado del voluntariado en el mundo 2015: transformando la gobernanza](#) [en línia].

Bonn (Alemanya): Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD), Programa de Voluntarios de las Naciones Unidas (VNU), 2015. 105 pàgines. (Col·lecció: *Informe sobre el estado del voluntariado en el mundo*; 5). Títol original: *2015 State of the World's Volunteerism Report: Transforming Governance*.

<https://www.unv.org/sites/default/files/21337%20-%20SWVR%20report%20-%20SPANISH%20-%20web%20single%20pages_1.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

NACIONS UNIDES. UNITED NATIONS VOLONTEERS (2011). [Informe sobre el estado del voluntariado en el mundo 2011: valores universales para alcanzar el bienestar mundial](#) [en línia].

Bonn (Alemanya): Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD), Programa de Voluntarios de las Naciones Unidas (VNU), 2011. 134 pàgines. Títol original: *2011 State of the World's Volunteerism Report: Universal Values for Global Well-being*.

<https://www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/Volunteerism%20Report/SWVR2011_Spanish_Full.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

6.4.2. Estudis d'àmbit general

CABRERA SEGURA, HUGO. "[Voluntariado en América Latina: entre el presente y el futuro](#)". Pàgines 189-217.

A: RENES AYALA, VÍCTOR (coordinació). *Voluntariado* [en línia]. Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales, 2011. 305 pàgines. Monogràfic de: *Revista española del tercer sector* (maig-ago. 2011), núm. 18.

<<http://www.plataformatercersector.es/sites/default/files/N18%20RETS%20Voluntariado.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

DIAS GONÇALVES, TANDARA; GRZYBOVSKI, DENIZE; REBELATO MOZZATO, ANELISE; SMOKTUNOWICZ TOEBE, CARLISA. "[Contradições no agir do voluntário nas organizações da sociedade civil: ensaio teórico à luz da sociologia pragmática francesa](#)" [en línia].

Cadernos EBAPE.BR (oct.-des. 2017), vol.15, núm. 4, pàgines 900-913. Rio de Janeiro out./dez. 2017. Rio de Janeiro (RJ, Brasil): Fundação Getulio Vargas, Escola Brasileira de Administração Pública e de Empresas (EBAPE).

<<http://dx.doi.org/10.1590/1679-395155047>> [Consulta: 17 maig 2019]

GÖKSEL, ASUMAN; SENYUVA, ÖZGEHAN. "[Perspectives from the field: European youth cooperation schemes through the lenses of young people in the Arab Mediterranean countries](#)" [en línia].

Barcelona: Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB), 2017. 15 pàgines. (Col·lecció: *SAHWA Policy Paper*; 16. *SHAWA Papers*).

<[https://www.cidob.org/ca/publicacions/series_de_publicacio/sahwa_papers/policy_paper/perspectives_from_the_field_european_youth_cooperation_schemes_through_the_lenses_of_young_people_in_the_arab_mediterranean_countries/\(language\)/eng-US](https://www.cidob.org/ca/publicacions/series_de_publicacio/sahwa_papers/policy_paper/perspectives_from_the_field_european_youth_cooperation_schemes_through_the_lenses_of_young_people_in_the_arab_mediterranean_countries/(language)/eng-US)> [Consulta: 17 maig 2019]

HANDY, FEMIDA; MOOK, LAURIE. "[Volunteering and Volunteers: Benefit-Cost Analyses](#)" [en línia].

Research on Social Work Practice (jul. 2011), vol. 21, núm. 4, pàgines 412-420. Thousand Oaks (CA, Estats Units d'Amèrica): Sage Publications; Fairfax (VA, Estats Units d'Amèrica): Society for Social Work and Research.

Accés per subscripció: <<https://doi.org/10.1177%2F1049731510386625>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

HUXLEY, SARA; PRELIS, LAKSHITHA SAJI; KHOO, SELINA; MÜLLER, ANDRE MATTHIAS. "[Community engagement](#)". Pàgines 108-143 (capítol 4), pàgines 155-157 (capítol 5: Conclusion and recommendations).

A: *Youth civic engagement: United Nations World Youth Report*. New York (NY, Estats Units d'Amèrica): United Nations, Department of Economic and Social Affairs, 2016. 161 pàgines.

<[https://www.un.org/development/desa/youth/wp-](https://www.un.org/development/desa/youth/wp-content/uploads/sites/21/2018/12/un_world_youth_report_youth_civic_engagement.pdf)

[content/uploads/sites/21/2018/12/un_world_youth_report_youth_civic_engagement.pdf](https://www.un.org/development/desa/youth/wp-content/uploads/sites/21/2018/12/un_world_youth_report_youth_civic_engagement.pdf)> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- "[Introduction](#)". Pàgines 108-119.
- HUXLEY, SARA. "[Reconceptualizing Youth Voluntarism: Who Decides?](#)". Pàgines 120-128.
- PRELIS, LAKSHITHA SAJI. "[Youth Engagement in Peacebuilding](#)". Pàgines 129-137.
- KHOO, SELINA; MÜLLER, ANDRE MATTHIAS. "[Youth Participation in Sport for Development](#)". Pàgines 138-143.
- "[Recommendations for Community Engagement](#)". Pàgines 155-157.

HYDE, MELISSA K.; DUNN, JEFF; BAX, CAITLIN; CHAMBERS, SUZANNE K. "[Episodic Volunteering and Retention: An Integrated Theoretical Approach](#)" [en línia].

Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly (feb. 2016), vol. 45, núm. 1, pàgines. 45–63. Michigan (IN, Estats Units d'Amèrica): Association For Research On Nonprofit Organizations And Voluntary Action (ARNOVA); Thousand Oaks (CA, Estats Units d'Amèrica): Sage Publications.

<<https://doi.org/10.1177%2F0899764014558934>> [Consulta: 17 maig 2019]

MCBRIDE, AMANDA MOORE; JOHNSON, ELIZABETH; OLATE, RENE; O'HARA, KATHLEEN. "[Youth volunteer service as positive youth development in Latin America and the Caribbean](#)" [en línia i text imprès].

Children and Youth Services Review: an international multidisciplinary review of the welfare of young people (gen. 2011), vol. 33, núm. 1, pàgines 34-41. Amsterdam (Països Baixos): Elsevier.

Accés per subscripció: <<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.08.009>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: [BEG \(Centre de Documentació Juvenil\)](#); [CCUC](#)

MELO, MARINA FÉLIX DE. "[Dimensões plásticas do voluntariado na heterogeneidade do terceiro setor brasileiro](#)" [en línia].

Interações: revista internacional de desenvolvimento local (gen.-març 2018), vol. 19, núm. 1. Campo Grande (MS, Brasil): Universidade Católica Dom Bosco, Mestrado e Doutorado em Desenvolvimento Local.

<<http://dx.doi.org/10.20435/inter.v19i1.1549>> [Consulta: 17 maig 2019]

OTTONI-WILHELM, MARK; ESTEL, DAVID B.; PERDUE, NEIL H. "[Role-modeling and conversations about giving in the socialization of adolescent charitable giving and volunteering](#)" [en línia i text imprès].

Journal of Adolescence (gen. 2014), vol. 37, núm. 1, pàgines 53-66. Banbury (Gran Bretanya): The Foundation for Professionals in Services for Adolescents (FPSA); Nova York (NY, Estats Units d'Amèrica): Elsevier.

Accés per subscripció: <<https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2013.10.010>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: [BEG \(Centre de Documentació Juvenil\)](#); [BEG \(Centre de Documentació Juvenil\)](#); [CCUC](#), [CCUC](#)

WHEELER, JOANNA (coordinació); VAJDA, VIOLETTA (coordinació); TURNER, KATIE (coordinació). [The Role of volunteering in sustainable development](#) [en línia]. Brighton (Gran Bretanya): Institute of Development Studies (IDS); Kingston upon Thames (Gran Bretanya): Voluntary Service Overseas (VSO), 2015. 55 pàgines. (Col·lecció: *Valuing Volunteering*).

<https://www.vsointernational.org/sites/default/files/the_role_of_volunteering_in_sustainable_development_2015_vs_o_ids.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

WHITTAKER, JOSHUA; MCLENNAN, BLYTHE; HANDMER, JOHN. "[A review of informal volunteerism in emergencies and disasters: definition, opportunities and challenges](#)" [en línia].

International Journal of Disaster Risk Reduction (set. 2015), núm. 13, pàgines 358–368. New York (NY, Estats Units d'Amèrica): Elsevier.

<<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2015.07.010>> [Consulta: 17 maig 2019]

6.4.3. Estudis d'àmbits específics

BUDD, KEN. "[Cinco mitos del volunturismo: no todas las oportunidades de volunturismo son iguales: estos son cinco estereotipos habituales](#)" [en línia].

A: *National Geographic. Viajes y aventuras* (12.11.2018). Madrid: Fox Networks Group España. Títol original: *5 myths about voluntourism*.

<<https://www.nationalgeographic.es/viaje-y-aventuras/2018/11/cinco-mitos-del-volunturismo>> [Consulta: 17 maig 2019]

HARRIS, ANDY; E. BECKERT, TROY. "[Effect of HOBY Leadership Seminar on Self-reported Psychosocial Outcomes in Adolescents](#)" [en línia].

Journal of Youth Development: Bridging Research & Practice (des. 2018), vol. 13, núm. 4, pàgines 118-133. Boca Raton (FL, Estats Units d'Amèrica): National Association of Extension 4-H Agents (NAE4HA).

<<https://doi.org/10.5195/jyd.2018.573>> [Consulta: 17 maig 2019]

LAW, BEN M. F.; SHEK, DANIEL T. L.; MA, CECILIA M. S. "[Validation of family, school, and peer influence on volunteerism scale among adolescents](#)" [en línia i text imprès].

Research on Social Work Practice (jul. 2013), vol. 23, núm. 4, pàgines 458-466. Thousand Oaks (CA, Estats Units d'Amèrica): Sage Publications; Fairfax (VA, Estats Units d'Amèrica): Society for Social Work and Research.

Accés per subscripció: <<https://doi.org/10.1177%2F1049731513476144>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: BEG (Dixit-Barcelona); CCUC, CCUC

MCCALL, DANIEL; ILTIS, ANA S. "[Health Care Voluntourism: Addressing Ethical Concerns of Undergraduate Student Participation in Global Health Volunteer Work](#)" [en línia].

HEC Forum: HealthCare Ethics Committee Forum: An Interprofessional Journal on Healthcare Institutions' Ethical and Legal Issues (des. 2014), vol. 26, núm. 4., pàgines 285-297. Cham (Suïssa): Springer Nature.

Accés per subscripció: <<https://doi.org/10.1007/s10730-014-9243-7>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

MCGLOIN, COLLEN; GEORGEU, NICHOLE. "['Looks good on your CV': the sociology of voluntourism recruitment in higher education](#)" [en línia].

Journal of Sociology (juny 2016), vol. 52, núm. 2, pàgines 403-417. The Hawthorn (VIC, Austràlia): Australian Sociological Association (TASA); Thousand Oaks (CA, Estats Units d'Amèrica): Sage Publications.

Accés per subscripció: <<https://doi.org/10.1177%2F1440783314562416>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

PASTRAN, SASHA HANSON. "[Volunteer Tourism: A Postcolonial Approach](#)" [en línia]. *University of Saskatchewan Undergraduate Research Journal: USURJ* (feb. 2014), vol. 1, núm. 1, pàgines 45-57. Saskatoon (SK, Canadà): University of Saskatchewan.

<<https://doi.org/10.32396/usurj.v1i1.30>> [Consulta: 17 maig 2019]

QAISER, SEEMI; DIMARAS, HELEN; HAMEL, PAUL. "[The Voluntariat: A Frierean framework to understand the nature of undergraduate international \(medical\) experiences](#)" [en línia].

Canadian Medical Education Journal (2016), vol. 7, núm. especial 3, pàgines 31-36. Toronto (ON, Canadà): Canadian Medical Association; Rockville Pike (MD, Estats Units d'Amèrica): National Library of Medicine, National Center for Biotechnology Information.

<<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5342884>> [Consulta: 17 maig 2019]

SMITH, MEGAN. "[The Cost of Volunteering: Consequences of Voluntourism](#)" [en línia].

Philadelphia (PA, Estats Units d'Amèrica): University of Pennsylvania, 2015. 35 pàgines. (Col·lecció: *Anthropology Senior Theses*; 170).

<http://repository.upenn.edu/anthro_seniortheses/170> [Consulta: 17 maig 2019]

WOOSMAN, KYLE M.; LEE, YOON JUNG. "[Applying social distance to voluntourism research](#)" [en línia].

Annals of Tourism Research (gen. 2011), vol. 38, núm. 1, pàgines 309-313. New York (NY, Estats Units d'Amèrica): Elsevier.

<<https://doi.org/10.1016/j.annals.2010.06.003>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

7. Revistes i butlletins

7.1. Catalunya

[Butlletí a l'avast: el butlletí del voluntariat català](#) [en línia]. Quinzenal. Núm. 144 (gen. 2004)-núm. 459 (feb. 2019).

Barcelona (Catalunya): Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies: Fundació Pere Tarrés, 2004-2019.

<<http://xarxanet.org/hemeroteca-butlleti-labast>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Estrip: revista mensual de bones notícies](#) [en línia i text imprès]. Mensual. Núm. 1 (nov. 2018)-núm. 6 (abr. 2019).

Vic: Estrip, 2018-2019.

Accés per subscripció: <<https://www.iquiosc.cat/revistes/estrip>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

[ONGC: revista de pensament polític, solidaritat, cooperació i relacions internacionals](#) [en línia i text imprès]. Trimestral. Núm. 1 (març 2000)-núm. 66 (tardor 2017).

Barcelona: Acció Solidària Igman, 2000-2017.

Núm. 50 (estiu 2012)-núm. 66 (tardor 2017): <<https://issuu.com/ongc>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: BEG (Dixit-Barcelona); CCUC

7.2. Estat espanyol

[Entre estudiantes: educación, cultura y ocio](#) [en línia i text imprès].

Secció: "Voluntariado".

Bimestral. Núm. 180 (set.-oct. 2012)-núm. 227 (maig 2019).

Madrid: Peldaño, 2012-2019.

Accés per subscripció: <<https://www.entreestudiantes.com>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil); CCUC; BP (Aladí), BP (Argus)**

[Revista de voluntariado social](#) [en línia]. Semestral. Núm. 1 (juny 2005)-núm. 28 (des. 2018).

Logroño (La Rioja): Federación Riojana de Voluntariado Social, 2005-2018.

<<https://www.voluntariosocialrioja.org/category/actualidad/revista>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Revista española del tercer sector](#) [en línia]. Quadrimestral. Núm. 1 (oct.-des. 2006)-núm. 38 (1r quadrimestre 2018).

Madrid: Fundación Acción contra el Hambre, Luis Vives Centro de Estudios Sociales, 2006-2018.

<<http://www.plataformatercersector.es/es/documentosdeinteres/documentos-de-relevancia-para-el-sector/revista-esp%C3%B1ola-del-tercer-sector>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Solidaridad madrileña: revista de FEVOCAM](#) [en línia]. Anual. [Núm. 1] (des. 2012)-[núm. 14] (des. 2017).

Madrid: Plataforma de Entidades de Voluntariado de la Comunidad de Madrid (FEVOCAM), 2012-2017.

<<http://www.fevocam.org/biblioteca/publicaciones>> [Consulta: 17 maig 2019]

7.3. Resta del món

[*e-Volunteerism: The Electronic Journal of the Volunteer Community*](#) [en línia].
Quadrimestral. Vol. I, núm. 1 (oct. 2000)–vol. XIX, núm. 3 (abr.-jun. 2019).
Philadelphia (PA, Estats Units d'Amèrica): Energize, 2000-2019.
<<https://www.e-volunteerism.com>> [Consulta: 17 maig 2019]

[*IJOVA: The International Journal of Volunteer Administration*](#) [en línia]. Vol.
24, núm. 1 (2006)–vol. 33, núm. 3 (des. 2018).
San Francisco (CA, Estats Units d'Amèrica): Association of Leaders in Volunteer
Engagement (ALIVE), 2006-2018.
<https://www.volunteeralive.org/ijova_journals.php> [Consulta: 17 maig 2019]

[*International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*](#) [en línia].
Trimestral. Vol. 1, núm. 1 (gen. 1996)–vol. 24, núm. 1 (feb. 2019).
Hoboken (NJ, Estats Units d'Amèrica): John Wiley & Sons, 1996-2019.
Accés per subscripció: <<https://onlinelibrary.wiley.com/journal/1479103x>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

[*Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*](#) [en línia]. Trimestral. Vol. 1, núm. 1
(gen. 1972)–vol. 42, núm. 2 (abr. 2019).
Indianapolis (IN, Estats Units d'Amèrica): Association for Research on
Nonprofit Organizations & Voluntary Action; Thousand Oaks (CA, Estats Units
d'Amèrica): Sage Publications, 1972-2019.
Accés per subscripció: <<https://journals.sagepub.com/home/nvs>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

[*Nonprofit Management & Leadership*](#) [en línia]. Trimestral. Vol. 1, núm. 1
(tardor 1990)–vol. 29, núm. (primavera 2019).
Hoboken (NJ, Estats Units d'Amèrica): John Wiley & Sons, 1990-2019.
Accés per subscripció: <<https://onlinelibrary.wiley.com/journal/15427854>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

[*Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*](#) [en
línia]. Trimestral. Vol. 1, núm. 1 (maig 1990)–vol. 30, núm. 1 (feb. 2019)
Baltimore (MD, Estats Units d'Amèrica): International Society for Third-Sector
Research; Cham (Suïssa): Springer Nature Switzerland, 1990-2019.
Accés per subscripció: <<https://link.springer.com/journal/11266>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

8. Audiovisuals

AZPE, DANIEL A. (direcció); ANGLÈS, JOSEPMARIA (direcció). [Faraway Land: el documental](#) [en línia].

Barcelona: Signes Productions; Girona: Artechnet, 2018.

<<https://www.farawayland.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- [Faraway Land \(2018\): Oficial Trailer](#) [enregistrament de vídeo, en línia]. 1 arxiu de vídeo (2 min).

<https://www.youtube.com/watch?time_continue=5&v=wCQKmjwhxNg> [Consulta: 17 maig 2019]

CALÀBRIA, RAÛL; ROYO, LLUÍS. [1+1=11, la suma del voluntariat](#) [enregistrament de vídeo, en línia].

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), 2011. 1 arxiu de vídeo (24 min). Emès dins el programa "El Màster de TV3" del Canal TV3 de Televisió de Catalunya, el 27.04.2010.

<<https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/programa/1111-la-suma-del-voluntariat/video/2867070>> [Consulta: 17 maig 2019]

CRUZ, ALICIA DE LA (guió); INZA ROMEA, CONCHA (guió). [Los rostros del voluntariado](#) [enregistrament de vídeo, en línia].

Madrid: Corporación de Radio y Televisión Española (RTVE), 2013. Emès dins el programa "Documentos TV" de Televisión Española (TVE), el 03.12.2013

<<http://www.rtve.es/television/20131203/documentos-tv-rostros-del-voluntariado/809347.shtml>> [Consulta: 17 maig 2019]

DAUSÀ, JOAN. [Aquí em tens: himne al voluntariat](#) [en registrament sonor i en línia].

Barcelona: Right Here Right Now, 2014. Edició no venal. 1 disc sonor (CD) (4 min). Al contenidor: *Barcelona Capital Europea Voluntariat 2014*.

Vídeo d'activitats 2014 de Voluntaris.cat: <<https://www.youtube.com/watch?v=oa-lxthO-X8>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: CCUC

FEDERACIÓ CATALANA DEL VOLUNTARIAT SOCIAL. "[Mirades: veure i viure el voluntariat](#)" [enregistrament de vídeo, en línia].

A: *Voluntaris.cat: Federació Catalana de Voluntariat Social*. Barcelona: la Federació (FCVS), 2018-2019. 12 arxius de vídeo (ca. 113 min).

<<http://voluntaris.cat/serveis/mirades>> [Consulta: 17 maig 2019]

HERNANDO, ÓSCAR (guió); LUCAS, MARTÍ (guió); MARTÍNEZ, GUILLEM (guió). [Voluntaris](#) [enregistrament de vídeo, en línia].

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), 2012. 1 arxiu de vídeo (59 min). Emès dins el programa "Sense ficció" del Canal TV3 de Televisió de Catalunya, el 23.05.2012.

<<https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/sense-ficcio/voluntaris/video/4100010>> [Consulta: 17 maig 2019]

MORATA, TXUS. [Conferència 'Voluntariat social i acció comunitària': Barcelona, 07 d'abril de 2016; Girona, 10 de maig de 2016](#) [enregistrament de vídeo, en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Dixit Centre de Documentació de Serveis Socials: Fundació Pere Tarrés, 2016. 1 arxiu de vídeo (76 min).

<http://dixit.gencat.cat/ca/detalls/Article/07042016_conf_voluntariat_social_accio_comunitaria> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Dixit-Barcelona); CCUC**

Inclou:

- MORATA, TXUS. [Voluntariat social i acció comunitària](#) [en línia].

Barcelona: Fundació Pere Tarrés: Dixit Centre de Documentació de Serveis Socials, 2016. 81 pàgines.

<http://dixit.gencat.cat/web/.content/home/04recursos/03dixit_tv/01ressenyas/2016/07042016_conf_voluntariat_social_accio_comunitaria/Voluntariay-social-i-Ac-TMorata-v1.pdf> [Consulta: 17 maig 2019]

NICOLAS, FÚLVIA (direcció). [Cooperants](#) [enregistrament de vídeo, en línia].

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais (CCMA), 2011. 1 arxiu de vídeo (48 min). Emès dins el programa "L'endemà" del Canal TV3 de Televisió de Catalunya, el 24.05.2011.

<<https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/programa/cooperants/video/3536271>> [Consulta: 17 maig 2019]

ORTÍNEZ, DAN (direcció). [La lluita a la motxilla = La lucha en la mochila = Borroka Motxilan](#) [enregistrament de vídeo i en línia].

Igualada: Associació Agermanament Igualada-Nueva Esperanza: Ajuntament d'Igualada, 2012. 1 disc òptic (DVD) (55 min).

<<https://www.youtube.com/watch?v=vKNdvTR9xhw>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BP (Argus), BP (Aladí)**

ROSAURA, FRANCESC (direcció). [Fes-te voluntari](#) [enregistrament de vídeo, en línia].

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais (CCMA), 2011. 1 arxiu de vídeo (31 min). Emès dins el programa "Signes del temps" del Canal TV3 de Televisió de Catalunya, l'11.07.2011.

<<https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/signes-dels-temps/fes-te-voluntari/video/3618070>> [Consulta: 17 maig 2019]

VILARDELL, JORDI (direcció). [Voluntariat i compromís cívic](#) [enregistrament de vídeo i en línia].

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais (CCMA), 2011. 1 arxiu de vídeo (24 min). Emès dins el programa "Latituds" del Canal 33 de Televisió de Catalunya (TV3), el 13.11.2011.

<<https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/programa/Voluntariat-i-compromis-civic/video/3798650>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: **BEG (Centre de Documentació Juvenil; Institut Català Internacional per la Pau); CCUC**

9. Narrativa i còmics

9.1. Narrativa

"[Experiencias de voluntariado](#)" [en línia].

A: *Hacesfalta.org: ofertas de voluntariado y empleo para cambiar el mundo. Voluntariado*. Madrid: Fundación Hazlo posible, 2019.

<<https://www.hacesfalta.org/experiencias>> [Consulta: 17 maig 2019]

HERNÁNDEZ, LORETO; TEJERA, PILAR. *Todos los caminos llevan a África: 40 impulsoras de un proyecto solidario en África* [text imprès].

Madrid: Casiopea, 2015. 197 pàgines.

Localització: **BEG (Institut Català de les Dones); CCUC; BP (Aladí)**

HERNÁNDEZ, LORETO. *Todos los caminos llevan a India: 30 impulsoras de un proyecto solidario en India* [text imprès].

Madrid: Casiopea, 2016. 187 pàgines.

Localització: **BEG (Casa Àsia Barcelona; Institut Català de les Dones); CCUC; BP (Aladí)**

[Premios de relato corto sobre testimonios de voluntariado 'José Félix García Calleja' 2008-2017](#) [en línia].

Santander (Cantàbria): Universidad de Cantabria (UC), Vicerrectorado de Internacionalización y Cooperación, Área de Cooperación Internacional para el Desarrollo (ACOIDE), 2018. 76 pàgines.

<[https://web.unican.es/unidades/cooperacion-internacional-](https://web.unican.es/unidades/cooperacion-internacional-desarrollo/Documents/publicaciones/Relatos_Cortos%20premiados%202008%202017.pdf)

[desarrollo/Documents/publicaciones/Relatos_Cortos%20premiados%202008%202017.pdf](https://web.unican.es/unidades/cooperacion-internacional-desarrollo/Documents/publicaciones/Relatos_Cortos%20premiados%202008%202017.pdf)> [Consulta: 17 maig 2019]

Edició anterior:

- [Premios de relato corto sobre testimonios de voluntariado 'José Félix García Calleja' 2008-2013](#) [en línia].

Santander (Cantàbria): Universidad de Cantabria (UC), 2014. 115 pàgines. (Col·lecció: *Analectas*; 100).

<[https://web.unican.es/unidades/cooperacion-internacional-](https://web.unican.es/unidades/cooperacion-internacional-desarrollo/Documents/publicaciones/relatos_de_voluntariado.pdf)

[desarrollo/Documents/publicaciones/relatos_de_voluntariado.pdf](https://web.unican.es/unidades/cooperacion-internacional-desarrollo/Documents/publicaciones/relatos_de_voluntariado.pdf)> [Consulta: 17 maig 2019]

LASA ETURA, IÑAKI (edició). [25 urte: Euskadiko Gazteak Lankidetzan = 25 años: juventud vasca cooperante](#) [en línia].

Vitoria-Gasteiz (País Basc): Gobierno Vasco, Departamento de Empleo y Políticas Sociales, 2017. 113, [85] pàgines.

<<http://www.gazteukera.euskadi.eus/noticia/2017/25-experiencias-de-cooperantes-reunidas-en-un-libro/r58-6525/es>>

[Consulta: 17 maig 2019]

[Val la pena!: blog de Voluntaris.cat](#) [en línia].

Barcelona: Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS), 2010-2017.

<<http://blog.voluntaris.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

ZAPATERO I BALLESTEROS, JOAN. *Frescor de juventud: cuando la solidaridad se viste de joven* [text imprès].

Barcelona: Carena, 2013. 277 pàgines. (Col·lecció: *Narrativa*; 125).

Localització: [CCUC](#)

9.2. Còmics

AGUILAR GARCÍA, JOSÉ. [Haces falta tú](#) [en línia].

Madrid: Plataforma del Voluntariado de España (PVE), 2018. 16 pàgines.

<<http://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/haces-falta-tu.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

ESCUADERO, ISRAEL L. (guió). *Diferente: 140 artistas, una única historia* [text imprès].

Barcelona: Planeta Còmic, 2019. 125 pàgines. (Col·lecció: *Biblioteca Planeta*; 4).

Localització: CCUC

Publicació relacionada:

- [Dibujos por sonrisas](#) [en línia].

Barcelona: Associació Dibujos por Sonrisas, 2019.

<<https://www.dibujosporsonrisas.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

Viñetas de vida [text imprès].

Barcelona: Oxfam Intermon; Bilbao (País Basc): Astiberri, 2014. 118 pàgines.
(Col·lecció: *Si me importa*).

Localització: CCUC; BP (Aladí), BP (Argus)

Publicació relacionada:

- GARCÍA, FRAN. "[Viñetas de vida: solidaridad ilustrada](#)" [en línia].

A: *Altair magazine. Voces: una sección abierta para un mundo polifónico*. Barcelona: Llibreria Altair, 2019.

<<https://www.altairmagazine.com/voces/vinetas-de-vida>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Vinyetes a l'escola per la solidaritat](#) [en línia i text imprès].

L'Hospitalet de Llobregat: l'Ajuntament, 2012-2018. 4 volums (32 pàgines cadascun).

<http://www.cooperaciolh.cat/219927_1.aspx?id=1> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- [Vinyetes a l'escola per la solidaritat: Premi al còmic pels drets humans i la ciutadania global l'Hospitalet](#). 2012.

<<http://www.l-h.cat/gdocs/d6381347.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

- [Vinyetes a l'escola per la solidaritat: II Premi al còmic pels drets humans i la ciutadania global l'Hospitalet](#). 2014.

<<http://www.l-h.cat/gdocs/d1539493.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

- [Vinyetes a l'escola per la solidaritat: III Premi al còmic pels drets humans i la ciutadania global l'Hospitalet](#). 2016.

<<http://www.l-h.cat/gdocs/d3696077.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

- [Vinyetes a l'escola per la solidaritat: IV Premi al còmic pels drets humans i la ciutadania global l'Hospitalet](#). 2018.

<<http://www.l-h.cat/gdocs/d2389734.pdf>> [Consulta: 17 maig 2019]

Localització: BP (Aladí)

["The Volunteer Comic Strips"](#) [en línia].

A: *The Comic Strips*. Seattle (WA, Estats Units d'Amèrica): The Cartoonist Group, 2019.

<<http://www.thecomicstrips.com/subject/The-Volunteer-Comic-Strips.php>> [Consulta: 17 maig 2019]

["Volunteering Cartoons and Comics"](#) [en línia].

A: *CartoonStock: a Cartoon Collections Company. Main Archive Directory Search*. Bath (Gran Bretanya): CartoonStock, 2019.

<<https://www.cartoonstock.com/directory/v/volunteering.asp>> [Consulta: 17 maig 2019]

10. Entitats i llocs web

10.1. Catalunya

BARCELONA. AJUNTAMENT. "[Voluntariat](#)" [en línia].

A: *Ajuntament de Barcelona. Joves. Participació, associacionisme i voluntariat. Voluntariat*. Barcelona: l'Ajuntament, 2019.

<<https://ajuntament.barcelona.cat/joves/ca/canal/voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. GENERALITAT. [Voluntariat](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2019.

<<https://voluntariat.gencat.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

CATALUNYA. GENERALITAT. [Cooperació catalana](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2019.

<<http://cooperaciocatalana.gencat.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

CONSELL DE LA JOVENTUT DE BARCELONA. "[Àrea de Treball de Pau i Cooperació](#)" [en línia].

A: *Consell de la Joventut de Barcelona. Àrees de Treball*. Barcelona: el Consell (CJB), 2019.

<<https://www.cjb.cat/pauicooperacio>> [Consulta: 17 maig 2019]

CONSELL NACIONAL DE LA JOVENTUT DE CATALUNYA. "[Voluntariat](#)" [en línia].

A: *Consell Nacional de la Joventut de Catalunya. Cercar: voluntariat*. Barcelona: el Consell (CNJC), 2019.

<<https://www.cnjc.cat/ca/search/node/voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Coordinadora d'ONG Solidàries](#) [en línia].

Girona: Centre de Recursos per la Pau i la Solidaritat, 2019.

<<http://www.solidaries.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL. [Voluntaris.cat: Federació Catalana de Voluntariat Social](#) [en línia].

Barcelona: la Federació, 2019.

<<http://voluntaris.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

FUNDACIÓ PERE TARRÉS. "[Voluntariat](#)" [en línia].

A: *Fundació Pere Tarrés. Cercar*. Barcelona: la Fundació, 2019.

<<https://www.peretarres.org/cercar?search=voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Lafede.cat: organitzacions per a la justícia global](#) [en línia].

Barcelona: Lafede.cat-Federació d'Organitzacions per a la Justícia Global, 2019.

<<http://www.lafede.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Voluntariat](#)".

<<http://www.lafede.cat/tag/voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

- "[Voluntariat internacional](#)".

<<http://www.lafede.cat/tag/voluntariat-internacional>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Món-3: una alternativa crítica de solidaritat](#) [en línia].

Barcelona: Món-3, 2019.

<<http://www.mon-3.org/cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

OXFAM INTERMÓN. "[#Trans4mers: perquè el canvi comença en tu](#)" [en línia].

Barcelona: Oxfam Intermón, 2019.

<<https://www.oxfamintermon.org/ca/que-pots-fer-tu/uneix-te-lequip/fes-voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

[El Panoràmic: l'eina d'enfortiment d'entitats](#) [en línia].

Barcelona: Consell d'Associacions de Barcelona (CAB): Observatori del Tercer Sector (OTS): Fundació Pere Tarrés (FPT): Fundació Ferrer i Guàrdia (FFG), 2019.

<<http://www.elpanoramic.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Sabática: haz un paréntesis](#) [en línia].

Mataró: Sabática Consultores, 2019.

<<https://www.sabatica.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

[SETEM Catalunya](#) [en línia].

Barcelona: SETEM Catalunya, 2019.

<<http://www.setem.org/site/cat/catalunya>> [Consulta: 17 maig 2019]

TAULA D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR SOCIAL DE CATALUNYA. "[Voluntariat](#)" [en línia].

A: *Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. Cerca*. Barcelona: la Taula, 2019.

<<http://www.tercersector.cat/search/content/voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Voluntariat per la llengua](#) [en línia].

Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2019.

<<https://www.vxl.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya](#) [en línia].

Barcelona: la Xarxa (XVAC), 2019.

<<http://www.xvac.cat>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Xarxanet: entitats i voluntariat de Catalunya per un món millor: notícies i recursos per a les entitats i el voluntariat](#) [en línia].

<<http://xarxanet.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Notícies](#)" [en línia].
<<http://xarxanet.org/noticies>> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Recursos](#)" [en línia].
<<http://xarxanet.org/recursos>> [Consulta: 17 maig 2019]
- "[Voluntariat](#)" [en línia].

A: *Xarxanet: notícies i recursos per a les entitats i el voluntariat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 2019.

<<http://xarxanet.org/etiquetes/general/voluntariat>> [Consulta: 17 maig 2019]

10.2. Estat espanyol

[Coordinadora de Organizaciones de Cooperación para el Desarrollo](#) [en línia].

Madrid: Coordinadora de ONGD España, 2019.

<<https://coordinadoraongd.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

ESPANYA. MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES, UNIÓN EUROPEA Y COOPERACIÓN.
[Cooperación española](#) [en línia].

Madrid: Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea y Cooperación (MAEUEC), 2019.

<<https://www.cooperacionspanola.es>> [Consulta: 17 maig 2019]

ESPANYA. MINISTERIO DE SANIDAD, CONSUMO Y BIENESTAR SOCIAL. "[Voluntariado](#)" [en línia].

A: *Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social. Servicios sociales. Familias, infancia, programas Sociales, ONG, voluntariado*. Madrid: el Ministerio, 2018.

<<https://www.msbs.gob.es/ssi/familiasInfancia/ongVoluntariado>> [Consulta: 17 maig 2019]

Conté:

- "[Estrategia estatal del voluntariado](#)"
 - "[Congreso Estatal del Voluntariado](#)".
 - "[Premios estatales al voluntariado social](#)".
 - "[Año Europeo del Voluntariado 2011](#)".
 - "[Normativa y documentación](#)".
-

[Hacesfalta.org: ofertas de voluntariado y empleo para cambiar el mundo](#) [en línia].

Madrid: Fundación Hazloposible, 2019.

<<https://www.hacesfalta.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

INSTITUTO DE LA JUVENTUD (ESPANYA). "[Voluntariado](#)" [en línia].

A: *Injuve, Instituto de la Juventud. Buscador*. Madrid: Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social, 2019.

<http://www.injuve.es/search/node/search-result?keys=voluntariado&field_categorizacion_transversal_tid=All>

[Consulta: 17 maig 2019]

[Plataforma de Voluntariado de España](#) [en línia].

Madrid: la Plataforma (PVE), 2019.

<<http://plataformavoluntariado.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Voluntariado.net: el portal del voluntariado](#) [en línia].

El Prat de Llobregat: Fundación Esplai, 2019.

<<https://voluntariado.net>> [Consulta: 17 maig 2019]

10.3. Europa

COMISSIÓ EUROPEA. "[EU Aid Volunteers platform](#)" [en línia].

A: *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations*. Brussels (Bèlgica): European Commission, 2019.

<https://webgate.ec.europa.eu/echo/eu-aid-volunteers_en> [Consulta: 17 maig 2019]

COMISSIÓ EUROPEA. "[European Solidarity Corps](#)" [en línia].

A: *European Commission. Youth: supporting youth actions in Europe*. Brussels (Bèlgica): European Commission, 2019.

<<https://ec.europa.eu/youth/solidarity-corps>> [Consulta: 17 maig 2019]

[European Volunteer Center](#) [en línia].

Brussels (Bèlgica): European Volunteer Center (EVC), 2019.

<<https://www.europeanvolunteercentre.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

[VERSO: Volunteers for European Employment](#) [en línia].

København (Dinamarca): VERSO, 2014.

<<http://www.versonet.eu>> [Consulta: 17 maig 2019]

10.4. Resta del món

AIESEC. "[Global Volunteer](#)" [en línia].

A: AIESEC. Mont-real (QC, Canadà): AIESEC, 2019.

<<https://aiesec.org/global-volunteer>> [Consulta: 17 maig 2019]

[Association For Research On Nonprofit Organizations And Voluntary Action](#) [en línia].

Mighigan (IN, Estats Units d'Amèrica): Association For Research On Nonprofit Organizations And Voluntary Action (ARNOVA), 2019.

<<https://www.arnova.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

[CCIVS: Coordinating Committee for International Voluntary Service](#) [en línia].

Paris (França): CCIVS, 2019.

<<http://ccivs.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

[International Association for Volunteer Effort](#) [en línia].

Washington (DC, Estats Units d'Amèrica): l'associació (IAVE), 2019.

<<https://www.iave.org>> [Consulta: 17 maig 2019]

NACIONS UNIDES. [Voluntarios ONU](#) [en línia].

Bonn (Alemanya): Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD), Programa de Voluntarios de las Naciones Unidas (VNU), 2019.

<<https://www.unv.org/es>> [Consulta: 17 maig 2019]

Inclou:

- "[Programas mundiales. Juventud](#)".

<<https://www.unv.org/es/publicaciones/programas-mundiales-juventud>> [Consulta: 17 maig 2019]

[SCI Service Civil International: Volunteering for Peace](#) [en línia].

Antwerpen (Bèlgica): Service Civil International (SCI), 2019.

<<https://www.sci.ngo>> [Consulta: 17 maig 2019]

CENTRE DE DOCUMENTACIÓ JUVENIL

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies**